

Hmeljar izhaja po potrebi — Urejuje
in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik Debič Boris — Tiska
Celjska tiskarna — Številka 8 din —
Za hmeljarje brezplačno — Poštšina
plačana v gotovini

Izdaja hmeljarski odbor pri OZZ Celje

Pogovorili smo se o problemih in bodočih načrtih

V začetku novembra se je sestel širši Hmeljarski odbor. Razen nekaterih zadržanih odbornikov so se vsi udeležili seje, ki je bila zelo plodna za nadaljnje delo. Izredno nas je razveselilo, da sta se našemu vabilu odzvala predsednik Okrajnega odbora SZDL tovariš Simonič in tov. Cvenk, podpredsednik Okraja, ki sta v razpravi s svojimi napotili obogatila ta sestanek.

Že uvodoma so navzoči želeli pojasnilo glede formiranja višjih cen bačkemu hmelju. Mnogo nerazpoloženja, nejasnosti, predvsem pa kopico vprašanj je zbudila ta vest o cenah — je poudaril tov. Jelovšek. Naši hmeljarji se upravičeno čutijo zelo užaljene. Ne morejo namreč razumeti, da je mogoče v naši državi izvajati takšno neenakost, rekli bi celo diskriminacijo v času, ko se vsi borimo za napredek v vseh panogah našega gospodarstva. V čem je ta neenakost? Vsi vemo namreč, da je hmelj industrijska rastlina, ki se jo za domače potrebe porabi le okrog 5%, ves ostali pridelek savinjskega in bačkega hmelja pa gre pod enakimi pogoji z ozirom na dosežene cene na razna inozemska tržišča. Pri tem mislimo na obveze do države, upoštevajoč postavljen koeficient 0.80 in obstoječo devizno politiko. Nerazumljivo je tedaj, kako sta mogli podjetji »Kooperativa« v Petrovcu in njegovo konkurenčno podjetje »Podunavlje« v Palanki gotovo količino robe odkupiti od 500—600,— din po kg, zlasti, če pri tem še upoštevamo, da je njihovo blago kvalitetno slabše.

Odborniki so prejeli na ta vprašanja pojasnila. Kolikor smo namreč mogli ugotoviti in ta ugotovitev bo zelo točna, je tamkajšnja podjetja k temu koraku vodilo naslednje:

V konjunktornih letih bivše Jugoslavije je v teh krajih bilo preko 7.000 ha hmeljišč, medtem ko jih je danes 350 ha. Težnja je, zlasti teh podjetij, da razširijo hmeljišča na nove površine. Drugo, »Kooperativa« je še pred obiranjem izvršila predprodajo v Ameriki za okrog 90 ton prvovrstnega hmelja, računajoč, da bo odkupila potrebne količine in vnovčila blago po dosedaj obstoječih prodajnih pogojih. Ker pa se je pokazalo v času odkupa, da teh količin ne bo, se je pričela nerazumljiva tekma med temi podjetji, kdo bo več robe odkupil.

Ti njihovi računi pa so bili zelo nerealni, kar se je kasneje ugotovilo. Kmetje, s katerimi smo osebno govorili, so sami izjavili, da so to umetno formirane cene, ki ne predstavljajo realne cene za njihovo blago. Povedali so, da jih letošnja cena prav nič ne prepričuje in ne vodi k razširitvi nasadov, ker jim enostavno nihče, pa tudi ne »Kooperativa« s svojo letošnjo politiko ne more jamčiti zadovoljivo prodajo v bodoče.

Izjavili so celo to, da bo po sredi imela svojo besedo tudi oblast, ki bo brez dvoma morala z davki tudi v teh krajih uravnovešati kupne in blagovne fonde. Pri podjetju »Kooperativa« je prišlo celo tako daleč, ker je odkupilo le ca. 140 ton blaga, da nima dovolj prvovrstne robe in je tako prisiljeno prebirati odkupljeno blago, za kar je dnevno zaposlovalo od 300 do 400 prebiralcev, računajoč, da bi na ta način vsaj delno zadostilo obvezi do kupca.

Kakšna bo bilanca njihovega dela ne bomo govorili, eno pa je, da bo treba manjko, ki bo brez dvoma nastal, iz nečesa kriti. Vse te ugotovitve kažejo, da takšen način ne vodi k uspešnemu hmeljarjenju niti v Bački, niti pri nas. Bližnja bodočnost bo namreč pokazala koliko so naše trditve pravilne.

Odborniki so obsodili kratkovidnost ondotnih podjetij in njihovih odgovornih ljudi. Soglašali pa so s pravilnostjo naših realnih računov, ki so jim bili predloženi v pogledu letošnjih odkupnih cen in možnosti plasiranja robe na zunanjem trgu.

Nadalje so na seji razpravljali o sredstvih, ki jih bo letošnja trgovina vrnila v hmeljarstvo. Spričo sorazmerno dobre letine po količini in kvaliteti, predstavlja sedaj povprečna odkupna cena pri nas 408,— dinarjev, ki jo prejme hmeljar na roko. K temu pa moramo prišteti sredstva, ki jih bomo vrnili nazaj v obliki regresov za hmeljevke, žične nasade in v obliki pomoči za gradnjo združnih sušilnic itd. Če prištejemo k prednji vsoti tudi ta sredstva, tedaj znaša dejanska odkupna cena 527,— dinarjev po kilogramu, računajoč tudi sredstva, ki jih na podlagi soudeležbe prejmejo kmetijske zadruge. Odborniki so živo razpravljali o teh sredstvih, ki bi se naj formirala v obliki skladov pri Hmeljarskem odboru. Po daljši razpravi je bilo odločeno, da bi se ta sredstva namenila kot sledi:

a) Participacija KZ, KDZ in DP . . .	45.000.000 din
b) Za vzdrževanje Inštituta . . .	10.000.000 din
c) Za delo hmeljarskega odbora . . .	5.000.000 din
d) Regres za hmeljevke . . .	18.000.000 din
e) Pomoč pri gradnji žičnic . . .	16.000.000 din
f) nabava novih 22 kom. 16 m ² sušilnic	12.000.000 din
Skupaj: . . .	106.000.000 din

Sredstva, ki jih prejmejo kmetijske zadruge, so namenjene za investicije in pospeševanje hmeljarstva na področju posamezne kmetijske zadruge. Regres za hmeljevke je določen za obnovo starih hmeljev in nabavo hmeljev za nova hmeljišča. Ta regres je mišljen v tem, da se poravna cena hmeljevki, ki presega 100.— din po komadu. Ker bodo hmeljevke po

vseh dosedanjih ponudbah stale okrog 160.— din po komadu, bo znašal regres ca. 60.— din po komadu, kar znaša na okrog 300.000 komadov 18 milijonov din. Razume se, da bomo dali regres tudi na hmeljevke, nabavljene direktno preko kmetijskih zadrug. Vendar ne bi bilo pravično, da bi bil regres enak za hmeljevke, ki so bile ceneje nabavljene, v neposredni bližini kupca in za hmeljevke z višjo ceno, nabavljene na področju sosednjih okrajev, ki jih bo potrebno brez dvoma nabavljati.

Pomoč, ki smo jo namenili za gradnjo žičnih nasadov, bi naj koristili v večji meri tudi hmeljarji, ne pa samo državna posestva. K temu nas vodi to, da bo tudi v bodoče problem glede nabave hmeljev. O tem govorimo več v posebnem članku, ki je posvečen žičnim napravam. Ta pomoč bo prav tako v višini 60.— din po sadiki oz. ca. 270.000 din po hektarju in je bo vsak hmeljar deležen v materialu (les, žica in podobno).

Iz sredstev, namenjenih za sušilnice, pa smo odločili nabaviti 22 kom. 16 m² sušilnic (železno ogrodje), ki jih bomo dali na razpolago onim zadrugam, ki so se namenile za postavitve oziroma razširitev obstoječih zadružnih sušilnih naprav.

Smatramo, da bodo tako najlepše naložena sredstva, ki bodo neposredno ali posredno preko kmetijskih zadrug v znatno pomoč hmeljarjem in hmeljarstvu sploh.

Končno naj omenim še to, da nam je OLO obljubil odstopiti sredstva, ki bi jih v nasprotnem moral odvesti »Hmezad« v višini ca. 60 milijonov dinarjev, katere pa mislimo nameniti za nadaljevanje regulacije Ložnice in njenih pritokov.

Odborniki so soglašali s prednjim načinom uporabe razpoložljivih sredstev. Obrazložili pa so težave, ki jih imajo hmeljarji pri obnovi starih sušilnic. Poudarili so, da bi bilo treba omogočiti cenejši nakup pločevine za obnovo sušilnih cevi, zlasti pa so poudarili željo za nakup električnih motorjev z regresom. Pojasnjeno jim je bilo, da bi naj pri obnovi starih sušilnic odločno pomagale kmetijske zadruge glede nabave pločevine po nižjih cenah. Vprašanje regresa na motorje pa je sedaj v glavnem odvisno od pomanjkanja električne energije.

V razpravo je poleg tov. Cvenka posegel tudi tovarš. Simonič, ki je dejal: »Zelo pravilno je, da se hmeljarji o vseh težavah in problemih pogovorijo na takšnih plenurnih« in obenem omenil odgovornost, ki

jo imajo odborniki do hmeljarskih odborov KZ in hmeljarjev sploh. »Če bo namreč kaj narobe, bodo očitki padali v prvi vrsti na odbor, katerega pa predstavljate vsi, ki ste v tem odboru, ne pa samo nekateri člani. Zato je nujno, da je sleherni odbornik najprej sam prepričan o pravilnosti naše politike, ker le tako bo lahko pravilno vršil svoje poslanstvo, ki so mu ga poverili oz. zaupali hmeljarji. Država se zaveda, če vam pomaga, da se s tem krepi proizvodnja in njeno gospodarstvo sploh. Prekinili smo z administrativnim gospodarjenjem. Tako smo danes v času, v katerem bodo proizvajalci z večjo skrbjo delali na dvigu proizvodnje. Več bo v bodoče kmet delal in s svojo marljivostjo prispeval k dvigu kmetijske proizvodnje, več bo od tega imel. To posebno velja za hmeljarje, ker oni toliko več ustvarjajo s svojo pridnostjo in intenzivno obdelavo hmeljskih nasadov ter zaslužijo, da jim pomagamo in da jih tudi boljše nagradimo kot one, ki tega ne delajo. Nihče ne skriva, da bi se lahko cena hmelja za nekoliko dvignila, toda ali bi bilo pravilno je drugo vprašanje. Ljudska oblast bi morala nujno odvisna sredstva pobrati nazaj v obliki večjih davkov, ker nam bi blagovni fondi ne dovoljevali jačanje kupne moči. S tem nismo ničesar storili temveč samo zasejali novo nezadovoljstvo. Prav je, da imajo hmeljarji v predvidenih skladih sredstva za izredne potrebe in za pospeševanje zelo donosne kulture kot je hmelj, čigar kvaliteto ste dvignili zlasti to leto na zavirljivo višino.« Tov. Simonič je nato dejal, »da je potrebno ljudem na terenu nenehno pojasnjevati vprašanja, katera tu razpravljate, da bodo hmeljarji imeli zaupanje v vas in da bodo prepričani, da vodite pravilno politiko.« Glede cen bačkemu hmelju pa je soglašal s predgovorniki, da bodo s takšno politiko ondotni hmeljarji prizadeti, če že ne to leto, pa v bližnji bodočnosti.

Končno so odborniki želeli pojasnilo glede dodatne obdavčitve hmeljskih nasadov. Glede davčnih obveznosti moramo poudariti, da je napočil čas pravičnega obdavčevanja tudi naših hmeljarjev. Na podlagi katastrske obdavčitve kažejo vsi računi, da bo za to leto Savinjska dolina plačala okrog 40 milijonov manj davka kot lansko leto. Vedeti pa je treba to, da so nujne dodatne obdavčitve v kmetijstvu — industrijskih kultur (tobak, sladkorna pesa, hmelj itd.). Tako pade tudi hmelj v dodatno obdavčitev, ki pa je sorazmerno zelo nizka. Določena je dodatna osnova v višini 30.000.— din na hektar hmelja. Hmeljar plača tedaj redni davek, izračunan na skupno davčno osnovo po obstoječi lestvici, medtem ko se davčna osnova za hmeljišče še posebej obdavči, upoštevajoč lestvico, ki je določena za skupno davčno osnovo. Ta obdavčitev je minimalna in je povsem sprejemljiva za slehernega hmeljarja. Tudi takšna davčna ureditev je v skladu z našimi skupnimi naporji v smeri dviga kmetijstva in je korak, ki bo brez dvoma ugodno vplival v bodoče na naše hmeljarstvo.

Razprava je pokazala kako koristno je skupno obravnavati probleme. To bomo delali tudi v bodoče. Odborniki pa bodo morali v bodoče skrbeti, da se v kratkem času po skupnih razpravah seznanijo o odločitvah vsi hmeljarji na terenu. Kjer koli pa bo potrebna pomoč, jim bomo preko odbora v Žalcu rade volje pomagali.

Razprava je pokazala tudi to, da lahko naši hmeljarji z zaupanjem gledajo v bodočnost. Letošnja proizvodnja je namreč pokazala, da se z skrbnim obdelovanjem in izvajanjem vseh zaščitnih mer da pridelati kvalitetno blago, ki bo tudi v bodoče našlo kupca na svetovnem trgu.

(Kač Karel)

Okrajna zadružna zveza

Hmeljarski odbor OZZ

Inštitut za hmeljarstvo

Hmezad, zadružno trgovsko podjetje za izvoz hmelja

*želijo usem poslovnim prijateljem,
posebno pa usem hmeljarjem*

Srečno Novo leto 1955

Kako je potekal letošnji prevzem hmelja

Letošnji prevzem je v glavnem potekal normalno. Pri prevzemu ni bilo večjih nesoglasij med producenti in prevzemalci. Le v dveh primerih je bilo potrebno poklicati na pomoč komisijo. Moramo pa poudariti, da smo pri prevzetih hmeljih opazili celo več napak kakor prejšnja leta, čeprav je podjetje HMEZAD na en ali drug način stalno opozarjalo producente. Te napake niso bile vedno iz objektivnih vzrokov, ampak imajo svoje korenine v raznih špekulantskih težnjah nekaterih, k sreči redkih hmeljarjev. Da se bodoče leto takšne napake ne bi več ponavljale, jih bomo nekoliko opisali, z željo, da bi prav one redke špekulante odvrnili od njihovega naivnega mišljenja, da je mogoče HMEZAD opetnastiti. Opozoriti moramo takšne hmeljarje, da smo jim sicer letos še prizanesli in ne bomo objavili njihovih imen, če pa bodo tudi drugo leto tako trmasti, jih bomo dali na javno tribuno. Ne gre samo zato, da takšno početje ovira normalno delo podjetja in mu dela škodo, ampak gre predvsem zato, da imajo škodo predvsem avtorji teh »velikih idej« o goljufanju HMEZAD-a. Ko pa jim prideš na sled, potem pa kolnejo in se delajo nevedne kot da sploh niso sami gospodarji. Tudi mnoge sicer objektivne pomanjkljivosti bi lahko odpravili ali pa vsaj zmanjšali, če bi bilo nekoliko več pazljivosti.

Kakšne so bile objektivne pomanjkljivosti in napake? Nekateri hmeljarji so pridelali lepo blago in ga tudi lepo posušili, potem so napravili pa staro napako. Pobasan hmelj so pustili ležati na neprimernih tleh, na vlažnih tleh ali betonu in slično. Takšen hmelj je izgubil pravo barvo in je potemnel. S tem je izgubil tudi na svoji vrednosti. Nekateri so potem klicali soseda na pomoč, češ, on je priča kako lep je bil pridelek pri obiranju. Prevzemalca se to prav malo tiče, važna je kakovost pri prevzemu. In končno, HMEZAD ni socialna ustanova, da bi lahko spregledali takšne napake.

Mnogi hmeljarji so tudi napačno basali. Pri nekaterih balah je bilo celo do ene tretjine bale rjavega hmelja. Takšen rjav hmelj je bil ali na dnu bale ali pa na vrhu. Če je prevzemalec odprl balo prav na takšnem mestu, je seveda klasificiral hmelj temu primerno, čeprav je ostali hmelj bil lepe zelene barve, kar pa prevzemalec ne more vedeti, saj za sedaj še nimajo očal, da bi lahko videli skozi juto. Tako so bili takšni hmeljarji sami udarjeni.

Letošnje leto je tudi HMEZAD izučilo. Vprašanje vreč mu je delalo precejšnje preglavice. Nihče ni namreč računal na tako bogat pridelek. Nasprotno, zaradi poplav, toče, stalnega deževja in zmanjšanja površin, so vsi računali, da bo pridelek manjši kakor je bil lansko leto, ko je že tako bila rekordna letina. Tako smo mislili tudi pri HMEZAD-u. Kljub temu smo dokupili 6000 novih vreč, kar pa je bilo še daleč premalo. Letošnja letina je jasen dokaz kaj se da doseči s kvalitetnim obdelovanjem. Letos je res treba dati vse priznanje našim hmeljarjem. HMEZAD bo seveda prav zaradi letošnjih izkušenj nabavil dovoljno količino novih vreč, da ga prihodnje leto ne bodo več iznenadile. Pri tem moramo vseeno pokarati tiste hmeljarje, ki so se pulili za vreče, ko pa so jih imeli pa vendar iz neznanih vzrokov niso basali, medtem ko bi drugi radi basali pa niso mogli dobiti vreč. V bo-

doče bo potrebno pri posameznikih res nekaj manj egoizma, ki meji že na greh proti sočloveku in proti družbi.

Zdaj si pa oglejmo še početje tistih, ki so v svojih špekulantskih nagibih naivno mislili, kako bodo opetnastili HMEZAD. Res so sortirali hmelj pri obiranju in sušenju, potem pa jih je lakomnost premotila. V vsako balo so dali na dno za ca 2 kg res prebranega hmelja, ampak — rjave barve. Tako početje je le preveč naivno in storilci so si sami škodovali. Takšni hmeljarji naj vedo, da je posebno ostra kontrola pri vlaganju hmelja v žveplarne. Takrat pride vse na dan in številke vreč jasno povedo kdo je bil tisti »brihtni« hmeljar. Take mahinacije povzročajo več dela podjetju in če je več dela, je jasno, da mora nekdo to delo tudi plačati. Plačal pa bo seveda krivec in četudi je Peter, mu je sv. Peter ne odnese, kakor pravimo po domače. Torej brez sankcij ne bo.

Najbolj naiven je bil tisti hmeljar, ki je ob šive postavil žlebove ter je tako ob šive nabasal prvovrstnega, v vrečo pa dejansko drugovrstnega. Prevzemalce je lastnik res pretental in se je najbrž že po otročje veselil svojega uspeha. Toda ojoj! Pri vlaganju smo vrečo odprli in je bilo kar lepo pogledati žlebičasto žilo zelenega hmelja ob šivu in ker ni bil enakomerno basan, se je ta prvovrstni hmelj kar odluščil od ostalega drugovrstnega. Tako je bilo v vseh balah. Ko je podjetje klicalo nesrečneža na zagovor, se mu je inteligentni obrazek podaljšal: »Glej spako, kdo pa mi je to napravil? Najbrž tisti, ki si so basali! Verjetno so mi nalašč to napravili, da bi imel sitnosti!« Seveda, le kdo bi naj drugi to napravil, če ne tisti, ki je basal — samo kje je dobil direktive, bi vprašali na koncu.

Pa poznamo tudi druge ptičke. Ti se razlikujejo od ostalih po tem, da so zaljubljeni v preveč navlažen hmelj. Ali ne pobašejo hmelja pravočasno, ali ga bašejo v zelo južnem vremenu, ali pa mu celo sami pomagajo do vlage — seveda prekomerne. Nekateri pa najrajši vozijo kar po dežju in bale nepokrite ali pa nezadostno pokrite. Potem pa izgovori: ko sem šel od doma, je bilo jasno in zvezde so sijale, na poti pa me je ujelo. Res, tudi to se zgodi, saj je vreme večkrat muhasto. Toda, če ti njegov sosed drugi dan pove, da je odpeljal od doma v najhujšem naliivu, potem je možno samo dvojje: ali ima tako slabe oči, da ne razlikuje lepega od slabega vremena (to seveda ni lahka stvar in še dobro, da si pri tako slabih očeh upaš na cesto, kjer te lahko avto povoz), ali pa je, kar je verjetneje, hotel malo pošpekulirati in pridobiti na teži. Podjetje je sicer za takšen hmelj odtegovalo razliko, vendar še zdaleč premalo, saj ni krilo stroškov ponovnega sušenja. V bodoče bodo morali nositi krivci tudi te stroške. Važno pa je pri tem še nekaj drugega. Namesto, da bi podjetje čim hitreje žveplalo in pripravilo hmelj za izvoz, s tem pa tudi pripravilo potreben prostor za dovoz novega hmelja, se mora pečati s sušenjem mokrih hmeljev. Tudi tu tiče vzroki, da se dovoz ni vedno odvijal po planu. Zaradi takšnih tičev so morali drugi pošteni hmeljarji čakati z dovozom. Res »razvit« socialni čut!

Poznamo pa tudi preveč »vestne« hmeljarje. Kaj nam vse ti ne pripeljejo za izvoz. V svoji vnemi pometejo skupaj s hmeljem izpod cevi in drugje omet,

pesek itd. Ker za izvoz peska naše podjetje ni registrirano, ga seveda ne more odkupovati. V bodoče naj torej pripeljejo samo hmelj, čeprav bo bala nekoliko lažja, pa tudi vesti ne bo ničesar težilo.

Sicer pa lahko najdeš v balah tudi še marsikaj drugega. Včasih najdemo celo koristne stvari in takšne lastniku vrnemo. So pa tudi nekoristne stvari. Nekdo nam je poslal celo jehovsko literaturo. Če je mislil, da bo s tem pridobil naš kolektiv za jehovsko versko sekto, se je nekoliko zmotil. Preveč imamo bolj pametnih problemov. Naj nam Jehova oprostí našo krivovernost!

Tale, ki vam jo bomo zdajle povedali, pa že spada kar v Pavliho. Neki hmeljar je ugotovil, da ima vreča, ki jo je dobil pri HMEZAD, luknjo (mimogrede povedano: podjetje vsako leto vse vreče pregleda in zašije). Recimo, da je bilo to res. Da pa je moral tisto luknjo zašiti kar z dva kilograma težko cunjjo, pa težko verjamemo. Koliko so šele njegove hlače težke, kadar si jih strga? In kako je bilo kaj prijetno, ko je moral nositi težke cunje nazaj? Zgodovina bo verjetno o tem molčala.

Lahko rečemo, da je bilo v celoti letos več takšnih večjih ali manjših lumparij kakor prejšnja leta. Na to je verjetno vplivala letošnja razlika v ceni! Toda vse tiste, ki se jih to tiče vprašamo, ali se jim je izplačalo za tistih nekaj dinarjev poteptati svojo čast in poštenost ter ponos dobrega hmeljarja?

Opisali smo te, čeprav redke primere zato, da bi jim drugo leto ne bilo treba od sramu zardevati, saj smo že v začetku članka obljubili, da bomo prihodnje leto objavili tudi imena. In obljubo bomo držali!

Še na nekaj moramo opozoriti! Letos je bilo domenjeno s Hmeljarskim odborom, da bodo Kmetijske zadruga izdajale potrdila za hmeljarje, ki nimajo niti najpotrebnejših prostorov za shrambo hmelja, da bi lahko pripeljali svoj hmelj predčasno. Na žalost smo v mnogih primerih ugotovili, da so dobili nekateri potrdila zaradi poznanstva ali pa svojih funkcij v Kmetijski zadrugi, res potrebni pa so se »obrisali pod nosom«. **Zato prihodnje leto ne bo več izjem.** S tem bo odpadlo tudi stalno nadlegovanje in moledovanje v Hmezadu za predčasen dovoz. Taki ljudje bi se morali zavedati, da s svojim nadlegovanjem samo ovirajo normalno delo podjetja in tako pomagajo pri slabšanju situacije glede dovoza, ki je bila posebno letos zelo težka. Sami bi lahko upoštevali, da je bila letos rekordna žetev in je zato bilo tem težje vsakemu ustreči.

Čuli smo tudi kritiko, da na posamezni rampi boljše ali pa slabše prevzemamo, kar da je odvisno od prevzemalca. Tako je prišlo do nepotrebnega skakanja

sem in tja, ker se nekateri hmeljarji kar niso mogli odločiti na katero rampo bi peljali. Takšne namreč rada zapelje različna svetloba na posameznih prevzemnih mestih. Zato moramo poudariti, da imajo vedno vsi prevzemalci enaka navodila in enake vzorce, ki so jih določali producenti sami. Lahko trdimo, da so prevzemalci vsi dobri in so lepo prevzemali. Moramo pa kritizirati nekatere hmeljarje, ki so iz radovednosti napravili tako gnečo okoli prevzemalca, da so resno ovirali njegovo delo. Nekateri pa so celo tako gnečo izkoristili za to, da so poskušali na skrivaj pomešati prevzemne vzorce s svojim, t. j. slabšim hmeljem. Zato bo v bodoče lahko prisostvoval prevzemu le lastnik.

Da bi skrajšali čas prevzemanja in s tem olajšali tudi položaj našemu hmeljarju, bo Hmezad zgradil nova dodatna skladišča, čim mu bodo možnosti dopuščale. Dobrega hmeljarja to seveda ne bo zavajalo, da ne bi skrbel za svoj pridelek vse do časa, ko ga bo vozil v podjetje. Tudi v bodoče velja, da bomo le s skupnimi napori lahko obdržali tržišča, na katerih sedaj naš hmelj zmaguje.

Predno zaključimo, moramo pohvaliti hmeljarje iz vasi, kjer nismo zasledili nobenega primera raznih mahinacij kot n. pr. Orla vas, Prekopa, Poljče, Gotovlje, Podlog, Zg. Grušovlje, Sp. Grušovlje (razen enega primera) itd. Prepričani smo, da bodo med temi tudi vasi, ki v času, ko smo pisali ta članek, še niso vozile, vemo pa, da vsako leto vozijo najboljši pridelek. Pohvaliti je potrebno tudi hmeljarje iz Dobriše vasi, dela Petrovč in Drešinje vasi, ki so se zelo trudili, da bi popravili po toči poškodovana hmeljišča. Ti hmelji so imeli lepo zeleno barvo, na žalost pa tudi mnogo semena, kar pa seveda hmeljarji niso bili krivi. Vendar je treba razumeti tudi stališče našega podjetja, ker hmelja z mnogo semena ni mogoče izvoziti.

Tudi mnogi hmeljarji iz poplavljenih predelov (Škofja vas itd.) so se zelo trudili, da so po poplavi iztisnili iz hmeljišč največ kar se je dalo. Upamo, da jim je DOZ pri kritju izgube to upošteval.

Morda bi letos lahko pridelali boljši pridelek tudi obrobni kraji, če bi več škropili. Letošnje leto je pokazalo, kaj se da doseči z vestnim obdelovanjem. 80% prve in druge vrste je lepo spričevalo za savinjsko hmeljarstvo. Ta procent bi bil še boljši, če ne bi imeli še nekaj pridelovalcev hmelja, ki si ne zaslužijo ime hmeljarja in ki bi bolj pametno napravili, če bi gojili solato, katere na celjskem trgu večkrat primanjkuje. Ta članek sem napisal zato, da bi v bodoče ne delali več sličnih napak, kar lahko le koristi napredku savinjskega hmeljarstva.

Aubreht Jože

Stanje na svetovnem tržišču

Na prodajo hmelja vpliva več faktorjev, od katerih so najvažnejši: svetovna proizvodnja, konsum piva, neprodane zaloge in življenjski standard prebivalstva. Od vseh teh faktorjev prihaja najbolj do izraza svetovna produkcija hmelja.

V prvih povojnih letih, ko je bila produkcija hmelja majhna, je bilo povpraševanje po hmelju tako veliko, da izvozniki niso mogli kriti potreb stalnih odjemalcev in se je začelo misliti na osvajanje tržišč šele v zadnjih letih, ko je ponudba presegla povpraševanje. V svetu razlikujemo države, ki proizvajajo hmelj skoraj izključno za izvoz, tu bi predvsem omenili Jugoslavijo, nato države, kjer večji del pridelka

porabijo doma in manjši del izvozijo (Nemčija, Amerika, Belgija) in končno države, kjer porabijo skoraj ves pridelek doma (Anglija). Najlaže je onim državam, kjer porabijo ves hmelj doma in je mogoče trg regulirati z administrativnimi ukrepi, odnosno s pomočjo ustanov, ki vsklajajo pravilno razdelitev hmelja med domačo pivovarniško industrijo. V Evropi je največji producent hmelja Nemčija, ki s svojim pridelkom neposredno vpliva na cene na svetovnem tržišču. To smo občutili predvsem v letu 1953, ko je bil v vseh državah zabeležen rekorden pridelek. V tem letu se je svetovna proizvodnja hmelja dvignila od 33.950 ton na 46.350 ton. Ta proizvodnja je zelo presegla

realne potrebe trga in pivovarniške industrije. Nemški producenti so se hoteli na vsak način rešiti hmelja in so ga začeli prodajati za vsako ceno. S tem so povzročili paniko na hmeljskem trgu in občuten padec cen. Kljub nizkim cenam pa nekatere države niso mogle prodati vseh zalog letnika 1953 (Francija, Belgija). Pivovarne so izkoristile ugodne cene in nakupile večje količine hmelja kot znašajo njihove enoletne potrebe.

Naš savinjski golding, ki uživa zaradi svoje kvalitete lep sloves po svetu, smo uspeli prodati v oktobru 1953 in smo na ta način prehiteli paniko, ki je nato nastopila. Letnik 1953 smo prodali v naslednje države: Anglija 24.222 kg, Argentina 250.000 kg, Avstrija 104.907 kg, Belgija 34.977 kg, Brazilija 79.317 kg, Francoske kolonije 47.804 kg, Finska 25.720 kg, Holandska 20.939 kg, Indonezija 10.000 kg, Paragvaj 10.000 kg, Švica 13.814 kg in ZDA 1.025.256 kg.

Kako je kazalo za proizvodnjo in prodajo letošnjega pridelka? Tu moramo predvsem omeniti vreme, ki vpliva predvsem na produkcijo hmelja in seveda tudi na konsum piva. Z letošnjim vremenom se ne moremo preveč pohvaliti. V prvih spomladanskih mesecih smo imeli stalno neugodno in mrzlo vreme in so bile še v maju zabeležene temperature, ki so znašale 3° pod desetletnim povprečjem. To hladno vreme z obilnimi padavinami je trajalo do junija in je zelo zavrlo rast hmelja. 5. junija so nastopile katastrofalne poplave v Celju in okolici. Najbolj je bilo prizadeto področje med Celjem in Vojnikom, kjer je voda uničila mnogo hmeljišč. V ostalih hmeljiščih, skozi katere je voda drla, je odplavila humus in gnojivo in je bila rastlina prikrajšana za hrano, ki jo potrebuje za normalno rast. V drugi polovici junija je nastopilo toplo in sončno vreme, ki je ugodno vplivalo na rast hmelja, ki je pa še vedno zaostajal v rasti. Zaradi slabih izkušenj iz lanskega leta, so hmeljarji letos sistematično pršli hmeljišča in se zato tudi niso pojavili škodljivci odnosno bolezn. Kot je znano, mokra leta ugodno vplivajo na količinski donos pridelka v Šavinski dolini. Mnogo hmeljišč se namreč nahaja na prodnati zemlji, ki da pičel pridelek v sušnih letih in potrebuje mnogo vlage za normalni pridelek. Obilna moča in toplo vreme sta letos v celoti kompenzirala neugodne posledice, ki smo jih omenili. Prevladovalo je namreč mišljenje, da bo letos okrog 15% hmelja manj kot lani, ko je znašal pridelek 1.680 ton. Do sedaj smo prevzeli 1.500 ton hmelja in je že sedaj mogoče ugotoviti, da bo znašal letošnji pridelek okrog 1.770 ton ali približno 100 ton več kot lani. To pomeni, da bo letošnji pridelek za 6% večji od lanskega.

Tudi kvalitetno razmerje govori v prid letošnjemu pridelku. Lani smo prevzeli:

- I. vrste 82.088 kg ali 4.9%
- II. vrste 819.243 kg ali 48.9%
- III. vrste 617.247 kg ali 36.8%
- IV. vrste 158.170 kg ali 9.4%

Letošnje razmerje kvalitet bi bilo takole:

- I. vrste 13.24%
- II. vrste 62.31%
- III. vrste 18.62%
- IV. vrste 5.83%

Pri tem pa moramo tudi omeniti, da so rezultati kemičnih analiz letošnjega pridelka izredno zadovoljivi. Na razvoj letošnjih kupčij je predvsem vplivala lanskeletna svetovna rekordna proizvodnja in zaloge hmelja, ki se še nahajajo v pivovarnah. Ker je vnovčevanje hmelja neposredno odvisno od proizvodnje in

porabe piva, so nastopile v mnogih državah, ki proizvajajo hmelj, težave, kam prodati viške, ki so pritiskali na tržišče. Konsum in proizvodnja piva se nista namreč povečala v istem razmerju kot produkcija hmelja. Vse to pa zopet vpliva na cene. Pogoji za prodajo letnika 1954 niso bili več tako ugodni kot v prejšnjih letih, ker sedanja produkcija hmelja presega realne potrebe trga, čeprav so letos nekatere države omejile površine nasadov. Proizvodnja savinjskega goldinga se po vojni ni povečala v takšnem razmerju, kot v nekaterih drugih državah, predvsem v Nemčiji in zato še tudi ne občutimo težav pri prodaji v takšni meri kot so nanje naletele te države. S solidnim poslovanjem smo si zagotovili stalna tržišča, razen tega pa prodiramo tudi na nova, da si na ta način zagotovimo dovolj odjemalcev za slučaj, da bi se proizvodnja povečala. Pritisk na cene je bil letos mnogo večji, predvsem zaradi zalog v pivovarnah in so zato padle za približno 14%. V začetku sezone je bila situacija na hmeljskem trgu zelo labilna, ker je hotela trgovina intervenirati na podlagi lanskeletnih nizkih cen. Nemški producenti so občutili nevarnost, ki jim preti s te strani in so se začeli organizirati v združnih organizacijah za prodajo hmelja (Hopfenverwertungsgenossenschaften). Te zadruge, naslonjene na lokalne posojilnice, poskušajo zajeti kar največ producentov, da bi dobile v roke vse razpoložljive količine hmelja za uspešno intervencijo na trgu.

Letos je v zadrugah že okrog 70% vseh nemških hmeljarjev. Zadruge jim plačajo za pripeljani hmelj avans, končni obračun bodo napravili pa ko bo blago prodano. Na ta način so uspeli stabilizirati cene.

Tudi letos smo prodali največ hmelja v Ameriko. Na drugem mestu pa je Anglija, ki je kupila velike količine našega hmelja. Angležem je zelo nagajalo vreme. Normalno začno obirati prve dni septembra, letos pa se je obiranje zavleklo do 15. oktobra zaradi stalnega deževja. Hmelj je napadla peronospora v tolikšni meri, da so morali pustiti nekatera hmeljišča neobrana. V ostale države smo prodali približno v istem razmerju kot lani, letos pa bomo vključili v naše odjemalce verjetno še nekaj južno-ameriških držav, ki do sedaj še niso kupovale našega hmelja. Letošnji svetovni pridelek hmelja znaša po zadnjih cenitvah takole:

Nemčija	14.000 do 15.000 ton
Anglija	12.000 do 12.500 ton
ČSR	5.200
Jugoslavija	1.950 (200 ton Bačka)
Francija	1.400
Belgija	1.100
Španija	225
USA	19.650
Kanada	750
Avstralija	1.570
Nova Zelandija	500
Japonska	700
Argentina	800
Južna Afrika	170

Svetovna produkcija 59.245 do 60.795 ton

Do konca novembra smo prodali okrog 90% letošnjega pridelka. Tudi ostanek je ponujen in je verjetno, da bo tudi ta v kratkem prodan. Kljub močni konkurenci na svetovnih tržiščih smo zadržali svoje pozicije, za kar se imamo zahvaliti predvsem slovesu našega goldinga in pa skrbi naših hmeljarjev za njegovo kvaliteto, kar nam daje poročstvo, da bomo tudi v bodoče zalagali trg z žlahtnim pridelkom.

(Birska Vlado)

Vestno hmeljarjenje – dober pridelek

Muhasto letošnje leto je pokazalo kako težko je oceniti pridelek hmelja pred obiranjem. Veliko je bilo govorjenja in ugibanja o kvaliteti in količini pridelka. Eni so predvidevali 1200 drugi 1400 ton celotnega hmelja. Nihče ni mislil, da bomo dosegli lanskega letno povprečje in tudi kvaliteto je bilo težko prekovati.

V prvem stadiju razvoja je hmelj zelo počasi napredoval. Zelo ga je oviralo hladno in deževno spomladansko vreme. Bolj kakor pomanjkanje temperature mu je škodovalo stalno deževje. Od lanskega leta je bilo v maju za 48 mm več padavin. V maju smo razen 5 dni imeli stalno deževje tako, da je padlo vsega skupaj 158 mm padavin. V juniju pa je bilo še slabše, saj smo imeli ta mesec 232 mm dežja ali za 112 mm več od lanskega meseca. Zaradi tega je razumljivo, da je bilo pravočasno in pravilno obdelovanje hmeljišč zelo otežkočeno in tudi dodatno gnojenje z umetnimi gnojili zelo tvegano.

Ker so se lahko topljiva umetna gnojila močno izpirala, je razumljivo, da so nekateri hmeljarji uporabili za dobro tretjino več umetnih gnojil kakor v normalnih letih. Saj so mnogi hmeljarji trosili umetna gnojila ponovno skoraj po vsakem večjem naliču.

Tudi škropljenje je v letošnjem letu zahtevalo mnogo truda. Skoraj ves hmelj je bil večkrat škropljen, nekatera hmeljišča celo po štirikrat. Tisti, ki so škropili pred in v polni cvet, so pridelali brezhibno zeleno blago. Razumljivo je, da ti hmeljarji niso bili razočarani nad kvaliteto in pridelkom hmelja.

Redki so hmeljarji, kateri kljub stalnemu deževju — saj je padlo za časa rasti hmelja od maja do avgusta 622 mm dežja, to je za celih 255 mm več kakor lani — niso dosegli lanskega povprečja. Četudi so bila

umetna gnojila za 80 %, zaščitna sredstva pa za 85 % dražja, je dobro in kvalitetno blago še vedno povrnilo stroške in delo.

Če primerjamo povprečje lanskega pridelka, ki je bilo okrog 1200 kg na ha in je bilo vsega hmelja skupaj 1675 ton, letos ne bomo zaostajali za lanskega letnim povprečjem. Po toči je bilo letos prizadetih okrog 35 ha. Vendar če upoštevamo, da pripeljejo posamezne KZ nad 5 % več pridelka od lanskega leta, bo celotna količina hmelja odgovarjala lanskega letnemu pridelku tako po količini, še bolj pa po kvaliteti.

V primerjavi s kvaliteto letnika 1953 in do danes prevzetega hmelja letnika 1954 imamo letos za 10 % več prve in 16 % več druge ter za 17 % manj tretje in 4 % manj četrte vrste. Tudi kemične analize niso z lanskega letnimi nič slabše, saj se povprečje ujema tako v celokupnih kakor v mehkih smolah. Humulona, ki je pri varjenju piva odločilnejši, vsebuje naš hmelj okrog 8 %, v tem ko ima lupulona nad 7 ½ in trdih smol okrog 1,5 %.

Iz vsega tega — močnega deževja in izrednih pogojev za razvoj peronospor — lahko zaključimo samo to, da kdor hoče in zna hmeljariti, lahko pridelava velik hektarski donos in dobro kvaliteto. Izbrati mora pravo lego in zemljo za hmeljišče. Imeti mora na razpolago dovolj hlevskega gnoja in pravilno uporabljati umetna gnojila. Predvsem mora paziti, da ne pregnoji z dušičnimi gnojili oziroma ne pozabi na fosforna in kalijeva umetna gnojila. Kar se tiče škropljenja, mora pravočasno in večkrat škropiti, posebno v deževnih letih. Že pri obiranju mora sortirati rjave storžke od zelenih, še bolj pa paziti pri sušenju hmelja.

Z vestnim delom je v letošnjem letu žel vsak hmeljar, ki si je dal količjak truda, lepe uspehe.

Inž. Kač Lojze

HMELJARJI, POZOR!

Široko zasnovana akcija za analiziranje zemlje ni rodila tolikšnega uspeha kot smo ga pričakovali. Do 1. decembra je bilo poslanih v Inštitut 367 vzorcev iz celjskega in šoštanjkega okraja. Planirali pa smo, da bomo med letošnjo zimo analizirali okoli 2000 zemelj samo za celjski okraj. Marsikdo si misli, saj se je zima šele pričela, do spomladi bo število vzorcev zadostno. Pa ni tako. Čim pade sneg ali zmrzne zemlja, je jemanje vzorcev skoraj nemogoče. Ko pa je zemlja spomladi zopet godna za jemanje vzorcev, je tudi že godna za obdelovanje in tedaj ni več mnogo časa za analiziranje. Takrat mora kmet že imeti izdelan načrt za sajenje, gnojenje in obdelovanje zemlje za nastopajoče leto.

V nekaterih zadrugah pošiljanje vzorcev prav lepo poteka. Tako n. pr.: Braslovče, Tabor, Letuš, Družmirje. V nekaterih zadrugah pa je ta služba popolnoma odpovedala. Tako n. pr.: Polzela, Petrovče, Prebold, Griže še niso poslale do 1. decembra nobenega vzorca, Žalec je poslal samo dva vzorca, Šempeter štiri itd.

Izgovori, da niso o jemanju vzorcev vse zadruge zadosti poučene, prav nič ne drže! Na inštitutu

za hmeljarstvo sta bila že oktobra dva tečaja za analiziranje zemlje, kjer je bila obiskovalcem pojasnjena važnost zemeljskih analiz, način kako se vzorci jemljejo, kako se izpolnjujejo pole, z eno besedo vse, kar je za to službo potrebno. Poleg tega so zadruge lahko zaprosile za pomoč iz Inštituta, ko so začele akcijo pobiranja zemeljskih vzorcev.

Tudi stroški za analizo niso veliki. 120 din stane analiza z nasvetom vred. Mnenja smo, da naj bi to vsoto delno ali pa v celoti krile zadruge iz fondov za pospeševanje kmetijstva. Pravilno gnojenje s hlevskim in umetnim gnojem z ustrežajočo obdelavo, je gotovo eden najvažnejših agrotehničnih ukrepov. Ta nizka cena pa ne more biti ovira za pošiljanje vzorcev tudi v primeru, če kmetijska zadruga ne prispeva za analizo, kajti vsakemu kmetovalcu bo pravilno gnojenje obilo poplačalo stroške, ki jih ima z analiziranjem.

Zato pohitite s pošiljanjem zemeljskih vzorcev na Inštitut, da vas ne prehiti vreme. Poskrbite, da boste vsaj najvažnejšim njivam gnojili na podlagi zemeljske analize.

Inž. Kač M.

Bodimo odkriti

Letošnjo hmeljsko proizvodnjo smo zaključili. To se pravi, da smo oddali pridelek, nismo pa se rešili skrbi za nadaljnje ukrepe, ki so važni in potrebni že za prihodnje leto. Hmeljar pravzaprav nima mirovanja. Kakor hitro se reši ene odgovornosti, ga že čaka druga. Mirovanja ne sme poznati, če hoče obvladati situacijo. Zato tudi v tem poznem jesenskem času hmeljišča ne mirujejo. Hmeljar pospravlja in požiga hmeljevino, dovaža hlevski gnoj, trosi Tomažovo žlindro, nekateri hmeljarji pa tudi rahljajo zemljo po vrstah, da bi jo napravili bolj zračno in s tem bolj rodovitno. Skratka, v ugodnem vremenu lahko hmeljar mnogo pripomore k izboljšanju zemlje, s tem pa si tudi že vnaprej zagotovi boljše pogoje za uspeh, po drugi strani pa se delo, kakor pravimo, spravi naprej.

Mislim, da je prav, če napišemo nekaj besed tudi o cenah letošnjega pridelka. Zakaj bi to zamolčali, ko pa vemo, da o tem govori vsa Savinjska dolina. O cenah ne razpravljajo samo hmeljarji, pač pa tudi ostali delovni ljudje, ki z nami živijo in poznajo naše prilike in razmere. Vsi, prav vsi, ugotavljajo, da so cene našemu kvalitetnemu hmelju prenizke. Ne da bi pretiravali in ne da bi uganjali demagogijo, res je, da so cene hmelja v sorazmerju cen industrijskih izdelkov prenizke. In prav na tej osnovi naši hmeljarji računajo in ugotavljajo razliko. Zato že povprečno razgledan hmeljar postavi ceno tako, da ni mogoče oporekati. Tako ti na primer dokaže, kaj je dobil za 1 kg hmelja pred vojno in kaj dobi danes. Tu pa ne gre le za polovično vrednost, gre za precej več. Četudi mu dokazuješ razne tržne in valutne prilike in neprilike, ga o nasprotnem le ne moreš prepričati.

Najbolj pa je naše hmeljarje razburila vest, da so cene bačkega hmelja mnogo višje od savinjskega. Vsi namreč vedo, da je bački hmelj slabše kvalitete kakor naš. Če bi bila cena bačkega hmelja za prvo vrsto 450 din, za isto vrsto savinjskega pa 600 din, potem bi bilo to že nekakšno sorazmerje z ozirom na kvaliteto. Ker pa je cena prav obratna, vzbuja to pri naših hmeljarjih negotovanje in nezadovoljstvo. Kajti vsak dobro ve, da je in bo dosegal savinjski hmelj na svetovnem trgu vedno višjo ceno kakor bački. To so stvari, ki jih ni mogoče zanikati.

Pa si še nekoliko oglejmo, kaj pravzaprav predstavlja hmelj kot izvozno blago. Vemo namreč, da ga izvozimo preko 90% celotne produkcije. Ni nikakšno pretiravanje in tudi ne čisto nam očitana baharija, če se naši hmeljarji postavljajo, koliko doprinašajo s svojim pridelkom skupnosti, kar se zlasti odraža pri dobljenih devizah. Devize pa, kakor vemo, so za državo to, kar je za našega proizvajalca izkupiček za prodano blago. Brez izkupička pa ne more gospodariti ne proizvajalec in ne država. Poglejmo si nekaj števil. V Ljudski republiki Sloveniji znaša po statističnih podatkih izvoz kmetijskih in gozdnih pridelkov oziroma izdelkov: hmelj 53%, les 25%, živina 10%, ostalo — perutnina, jajca itd. 12%. Kaj lahko povzamemo iz tega? Nič drugega kot to, da prispeva mala Savinjska dolina nad polovico pri izvozu kmetijskih pridelkov. In to mnogo pove! Slovenija je pretežno hribovita dežela in kljub temu doprinašajo savinjski hmeljarji nad polovico izvoza, to se pravi, nad polovico deviz. Res je, da ima Savinjska dolina naravne pogoje za pridelovanje hmelja. Vendar pa samo naravni pogoji za to niso odločilni. Tu je merodajen in odločujoč tudi človek, v našem primeru hmeljar. Saj smo imeli primer v Češkoslovaški, kjer so hmeljarji

— Sudetski Nemci zapustili deželo, prišli pa so na njihovo področje drugi ljudje, Volinijci, ki niso bili večji sodobnega hmeljarjenja. Kaj se je zgodilo? Produkcija s kvaliteto vred je padla za dve tretjini. Že to in pa poznavanje razmer v hmeljarstvu pri nas daje priznanje našemu hmeljarju, da je lahko ponosen na svoj doprinos skupnosti in da je tudi upravičeno občutljiv, kadar se mu hote ali ne hote ne prizna tega, kar ustvarja. Nismo domišljavi in ne pretiravamo v svojih zahtevah. Radi bi samo to, da bi od svojega dela in vsega prizadevanja v produkciji živeli dostojno, vsekakor boljše kot tisti, ki skupnosti malo ali pa skoraj nič ne dajejo, radi pa bi čim več jemali.

Čestokrat pa se pri nas tu in tam opravičujejo obstoječe cene hmelja iz različnih vidikov. Nekateri so mnenja, da bi zaradi višjih cen nastala tako imenovana neuravnovešenost, da bi hmeljar prejel več sredstev kot jih rabi. Po mojem je v tem primeru takšno naziranje zmotno. Teorija je namreč v pretežni večini daleč od prakse, rekli bi od stvarnosti, od dejanskega stanja. Če kje, potem bi moralo tudi za našega hmeljarja veljati načelo: »Kdor skupnosti več daje, lahko tudi od nje več zahteva«. To pa lahko zahteva savinjski hmeljar. Za njega je največji argument, oziroma dokaz, da ustvarja v Sloveniji 53% izvoza. To pa mu daje pravico, da tudi lahko zahteva do česar je upravičen.

Da se ne bomo oddaljili. Kam vlaga hmeljar svoj izkupiček za hmelj. Drugi pridelki so za njega postranskega pomena, saj vemo, da so mnogi prisiljeni kupovati tudi živež. Če ne vsi, pa večina že skozi vse leto premišlja in načrtava, kaj bo nabavil, kaj popravil in kje izboljšal svojo zemljo. Se pravi, da ne misli, vsaj večina ne, le na svoje osebno udobje, pač pa na izboljšanje gospodarstva, ki se prične pri nabavi umetnih gnojil, dokupa oziroma nakupa hmeljevk, popravi in modernizacije sušilnic, kakor tudi drugih naprav. Če smo odkriti, dobi naš hmeljar za hmelj na videz mnogo. Vse to pa mu navsezadnje malo hasne, ker vtepe vse v proizvodnjo, ki nima nikoli dovolj.

Ko že govorimo o zmogljivosti gospodarstva v Savinjski dolini, ne bo odveč, če še enkrat pribijemo, kaj donaša hmeljarstvo v primeri z drugimi kulturami. Vsak naš hmeljar že ve, da po vrednosti daje 1 ha hmelja toliko kot 20 ha pšenice. To je velika razlika, tako velika, da se izplača v to malo zamisliti, bolj teoretikom kot praktikom. Kajti kdor ne živi med nami, v produkcijskem procesu, mnogo težje ali pa sploh ne more razumeti vsega dogajanja. Vidi samo zunanost, vidi obliko, dočim notranjega ustvarjanja ne more doumeti. In prav to je razlog, da nekateri hodijo mimo nas. Vidiijo hmeljarja, gledajo ga, kako dela in se poti, pa vendar niso zmožni, da bi njegovo ustvarjalnost pravilno ocenjevali. Menim, da je prav tu vzrok nerazumevanja, ki bi po svoji nujnosti lahko, pravzaprav moral odpasti.

Še nekaj naj bi v tej zvezi dopolnili. Zemlja v Savinjski dolini ni darežljiva. Rekli bi, da je skopa. Je skoraj sama naplavina. V osrčju doline je tako malo zemlje, da se čudiš od kod še pridelek. Pa kljub temu veliko pridelamo. Savinjski kmet izbije iz zemlje trikrat do štirikrat več kot naši bratje v južnih predelih države. Danes računamo pridelek po hektarskem donosu, se pravi, kolikor pridelamo na 1 ha. V normalnih letinah pridelamo v Savinjski dolini mnogo. Sušna oziroma mokra leta nam pridelek zmanjšajo. Tako smo pridelali v prejšnjih letih od 12 do 18 stotov pšenice na 1 ha. V dobrih letinah pa jo pridelajo na-

predni kmetje pri nas tudi do 30 in celo 40 stotov na 1 ha. To je veliko, posebej če vzamemo, da je naša zemlja borna, revna na humusu. Samo vztrajnemu delu, izredni pridnosti, gnojenju in drugim ukrepom našega kmeta gre priznanje da je tako.

Torej poleg hmelja pridelal naš savinjski kmet še toliko drugih pridelkov. Pravzaprav izbije iz zemlje dva pridelka letno. To ga stane veliko dela in stroškov. Povračila za svoj trud pa ne dobi. Vsaj za sedaj še ni dobil priznanja.

Kako pa drugod? V južnih predelih države je pravzaprav naša žitnica. Tam na žalost niso tako delavni in ne tako vztrajni. Letno dosežejo samo enkratni pridelek. Vsekakor bi nas lahko v hektarskem donosu prekašali. Pa nas ne. Iz poročil o povprečnem

pridelku razberemo, da je bil pridelek pšenice le 8 stotov na ha. Tam imajo lažje oziroma ugodnejše pogoje za produkcijo, pa kljub temu zaostajajo za nami. To nikakor ni zdrav pojav za naše celokupno gospodarstvo.

Prav zaradi tega, če še enkrat ponovimo, gre našemu savinjskemu kmetu, hmeljarju in pridelovalcu ostalih dobrin, nekaj več priznanja, več dohodkov in tudi več spodbude za njegovo ustvarjalno delo. Toliko kot on ustvarja v teh časih, ne ustvarja noben kmet v naši državi. In če nas bodo drugi dohiteli bomo zadovoljni. Povečalo se bo blagostanje za nje, za nas in za skupnost. Naš hmeljar pa naj bi od svojega dela in svojega doprinosu tudi primerno živel.

(Ivan Kronovšek)

Hmeljevke

Nabava hmeljev je vsako leto težavnejša. Znano je, da hmeljev že v splošnem primanjkuje. V glavnem jih je dobiti le še v težko dostopnih krajih, zato pa je tudi spravilo združeno z velikimi stroški in napor. V največ primerih je potrebno znositi hmeljevke na ramah iz raznih grap v hribih po več sto metrov daleč, vse to pa vpliva na ceno. Letošnje leto so pristojni organi oblasti obljubili, da za posek hmeljev v sestojih, kjer je potrebno čiščenje, ne bodo zahtevali sečnih dovoljenj, kar bo nedvomno ugodno vplivalo na večjo ponudbo hmeljev. Cena lesu se je na splošno občutno dvignila. Takšna situacija pa nujno zahteva, da mora tudi podjetje HMEZAD nuditi za hmeljevke višje cene. Dosedaj je podjetje napravilo zaključke za dobavo hmeljev na Gorenjskem in Dolenjskem in še to samo pri Kmetijskih zadrugah. Gozdna gospodarstva zaradi neznanih ovir in pomislekov še niso dala svojih ponudb, navajajo pa, da bodo ponudbe predložila šele v decembru. Kljub težki situaciji se trgovsko podjetje HMEZAD trudi, da bi nabavilo zadostne količine hmeljev in upa, da bo vsaj za letos krita celotna potreba po hmeljevkah.

Perspektiva za oskrbovanje našega hmeljarstva s hmeljevkami v bodočih letih pa narekuje, da hme-

ljarji že sedaj mislijo na to, kako bi večje površine hmeljišč opremili z žičnimi napravami in sicer po banatskem načinu, ki je cenejši od naprav, kakor jih ponekde v Savinjski dolini uvajajo. Vse kaže, da bo v bodoče možno nabaviti le manjše količine hmeljev ter je vprašanje žičnic pereč problem, o katerem mora razmišljati vsak hmeljar. Hmeljarski odbor bo prispeval določeno vsoto v obliki regresa tako za hmeljevke, kakor tudi za žičnice. Višina regresa za sedaj še ni dokončno določena. Trgovsko podjetje HMEZAD bo preskrbelo tudi vse potrebno za žične naprave. Zato smo mnenja, da ni prav nobene podlage za malodušnost nekaterih hmeljarjev, ki so mnenja, da je bolje hmelj izorati, kot pa nabaviti nove hmeljevke ali pa postaviti žičnice. Podjetje HMEZAD bo tudi v bodoče oskrbovalo hmeljarstvo z ostalim potrebnim reprodukcijskim materialom, tako z umetnimi gnojili, mrežami za sušilnice, pločevino itd., vse to pa le preko Kmetijskih zadrug.

Hmeljarji, naročajte pravočasno vse potrebščine za hmeljarstvo pri svoji zadrugi, ker bo HMEZAD izvrševal naročila le po vrstnem redu.

S skupnimi naporji utrjujmo savinjsko hmeljarstvo!
Vizovšek Ivan

Regulacija Ložnice to leto slabše napreduje

Če pogledamo nazaj, vidimo, da smo hmeljarje v glavnem sproti obveščali, kako napredujejo dela na regulaciji. Ker to vprašanje sega globlje v probleme savinjskega področja, danes nekoliko več o tem in o pogledih kako obširna dela, vezana z visokimi investicijami, nadaljevati v prihodnje.

Po podatkih bivših investorjev in po sredstvih, ki jih je preteklo in to leto vložil v regulacijske namene Hmeljarski odbor, znašajo do sedaj vložena sredstva okrog 235 milijonov dinarjev. Kaj se je s temi sredstvi dogradilo bi bilo najlepše videti na gradbiščih. Ker pa je to težko izvedljivo, bi te stvari nekoliko opisali. Vključno do konca avgusta je bila dovršena nova struga Ložnice v dolžini 6 km. Pritok Ložnice t. j. Pirešica pa je izgotovljena na razdalji okrog 800 m. V to vsoto je všteti tudi razbremenilnik na Polzeli v dolžini 3 km in objekti na sami regulaciji ter komunikacija. Ta dela se vršijo več ali manj od

leta 1951, ki pa so krajša obdobja stala zaradi pomanjkanja denarnih sredstev. V preteklem letu so dela prilično napredovala na zemeljskih delih. Izkopano in prevoženo je bilo preko 100.000 m³ zemlje na razdalji 5 km, medtem ko je bila tlakovana struga in urejena nabrežina le v razdalji 4 km. Ugodno vreme lanskega leta in pa zadostna sredstva v višini 70 milijonov dinarjev je omogočilo celoletno zaposlitev preko 250 delavcev. Toda kot se delajo napake večidel povsod, tako tudi tu ni šlo brez njih. Usodna napaka je bila v tem, da se je hitelo z zemeljskimi deli, hkrati pa se niso gradili nujno potrebni objekti. Pri tem mislimo na prage na Ložnici in Pirešici, kateri so projektirani zaradi ublažitve padca vode. Poleg tega se ni sproti tlakovalo struge, kar je imelo za posledico, da je letošnja večkratna povodenj napravila preko 3 milijone dinarjev škode. To pa ne bi bilo še tako kritično, če bi lahko letos spomladi takoj na-

daljevali z deli. Ker pa sredstev iz preteklega leta ni mnogo ostalo — vsega okrog 2 milijona dinarjev, novih sredstev pa v začetku leta ni bilo na razpolago, so vsa dela v glavnem počivala do konca maja letos. Ta zastoj pa je rodil posledico, ki smo jo že omenili. Kljub temu pa, ko smo si sredstva delno zasigurali že na račun letošnje trgovine, smo v drugem polletju izvršili — sicer na prvi pogled malo otipljiva dela — obširno delo in s tem tudi delni korak naprej. Povprečno je bilo v tem letu mesečno zaposlenih 110 do 120 delavcev, ki so opravili naslednja dela:

Plakovanje struge 2.230 m², grobo planiranje zemlje 17.270 m², izkopali in prevozili so zemlje 3.250 m³, z buldožerji splanirano 5.600 m³, pripeljali peska in kamenja skupaj 1.600 m³, pripravili in položili ruše na nabrežine 2.800 m², zasipanje zemlje oz. jarkov — ročno in s prevoznimi sredstvi — 14.600 m³ in humuzirali nabrežine 17.500 m². Poleg tega je izgotovljen prag na Ložnici, ki je zahteval 6.480 delovnih ur in prag na Pirešici, v katerega je bilo vloženo do konca novembra preko 4.000 delovnih ur. Če pri tem pogledamo še porabo materiala in to cementa 26.850 kg, kamenja 1.240 m³, gramoza 400 m³ in lesa 17,5 m³ ter ostalega materiala v višini 1 milijon dinarjev, tedaj si človek vendarle ustvari sliko, da z 20 milijoni, kolikor smo do sedaj prejeli za letošnje gradnje, nismo mogli pokazati tisti tempo kot bi sicer, če bi zaposlili več delovne sile. Ko smo spomladi ustavili vsa dela zaradi pomanjkanja sredstev, je Okrajni ljudski odbor Celje nastopil pri III. natečaju za investicije z zahtevkom, da najame za nadaljevanje regulacije 40 milijonov kredita, toda iz tega nato ni bilo ničesar, banka nas je namreč obvestila, da je baže elaborat pomanjkljiv in zavrnila prošnjo. Tako smo živeli le od sredstev, ki jih je vrnil Okraj od plačanega davka na dobiček od strani Hmezada.

Slišimo govorice, da dela ne napredujejo, da, če bo delo tako napredovalo, bomo regulirali še 10 let, delavci pa da pošteno delajo šele popoldne, ko se odpotujejo na regulaciji, itd. Ne govorimo, da je vse prav, kar se dogaja na tem gradbišču. Ljudje res nimajo poseben elan do dela — vzrok zato je predvsem plačni sklad podjetja, ki ne dopušča akordno delo, s katerim bi delavce za več dela boljše nagradili. Priznamo tudi, da je pomanjkljiva organizacija dela, česar podjetje, ki je prevzelo to gradnjo, res morda ni v stanju postaviti. Toda vemo pa tudi to, da je kopica zlonamernih govoric s strani tistih, ki jim še danes že na osnovi dosedanjih dobrih rezultatov regulacije ni všeč, da

vršimo to široko zasnovano delo. Saj bi bilo res lepše, če bi objektivno premostrili slabosti z vseh strani, potem pa rekli: tovariši, to ne delate prav, to ni v redu, itd., s predlogi in nasveti pa pomagali k večjim uspehom.

Za prihodnje leto je v glavnem preskrbljenih okrog 50 milijonov dinarjev. Mislimo, če želimo delo pospešiti, da bi moral OLO ponovno na licitacijo za ca. 50 milijonov, seveda z več sreče kot letošnje leto. S sredstvi okrog 100 milijonov dinarjev računamo, da bi prišli približno z deli do Podloga. Tako bi mogli izvršiti glavna dela na regulaciji Ložnice in njenih pritokov do konca leta 1956, kot je predvideno v planu.

Ko o vseh teh problemih razpravljamo, pa nas spremlja misel za ustanovitev savinjske vodne skupnosti kot organa, ki bi nadaljeval z deli. Ustanovitev vodne skupnosti bi omogočila, da bi v problem regulacij in melioracij zemljišč z večjim interesom posegal čim širši krog zainteresiranih ljudi Savinjske doline, predvsem pa ljudi, ki so neposredno prizadeti. Gre za ustanovitev vodne skupnosti, v kateri bi zlasti mejaši in oni, ki so neposredno ali posredno prizadeti, sodelovali preko občnega zbora in upravnega odbora vodne skupnosti in da bi se pred njimi polagali računi za izvršena dela. Član vodne skupnosti je lahko vsaka fizična oseba, podjetje ali ustanova, skratka vsi, ki so za regulacijo zainteresirani in le-teh pa v Savinjski dolini ni malo. Razen prednosti, ki jo takšna skupnost daje s sodelovanjem prizadetih ljudi, obstoja še prednost v odvajanju davkov, v ureditvi akordnega dela in po akordnem sistemu plačevanje delovnega učinka. S tem bi neprimerno dvignili storilnost, prištedili na razpoložljivih denarnih sredstvih, dela sama pa bi hitreje napredovala. Obstoječi sistem je namreč takšen, da katerem koli podjetju bi tudi v bodoče poverili delo, bo to podjetje za dela na regulaciji prav tako odvajalo obveznosti kot za vsa ostala dela. V nasprotnem pa, če formiramo to skupnost, ki bi v svoji režiji nadaljevala delo, bi bili oproščeni, razen socialnega zavarovanja in morda še kakšne manjše dajatve, vseh ostalih bremen.

Smatramo, da je to zelo dobra zamisel, ki jo bomo skušali v kratkem razmotriti z vsemi prizadetimi tako, da bi vodna skupnost s samostojnim delom preko svojih organov pričela poslovati že s prihodnjim letom.

O tem pa naj spregovorijo hmeljari sami, zlasti pa prizadeti posestniki.

Kač Karel

VI. hmeljska razstava

Letošnjo vzorčno razstavo je otvoril dne 30. 10. ob 10. uri tov. Turnšek Pongrac, kmet iz Brega pri Polzeli, član Hmeljne komisije za Slovenijo v Žalcu. V daljšem govoru je orisal važnost razstav za izboljšanje kakovosti hmelja in za pobudo za tekmovanje med hmeljari, katera edino more dvigniti raven naše hmeljske produkcije.

Razstavo si je ogledalo okrog 500 hmeljarev, kar z obzirom na število hmeljarev ni povsem zadovoljivo. Delno lahko slab obisk opravičimo s tem, da list »Hmeljar« ni izšel pred otvoritvijo razstave, vendar smo v dnevnem časopisju in Savinjskem vestniku pravočasno objavili, kdaj bo otvoritev.

Nagrajenih je bilo skupaj 27 hmeljarev in to:

- 1 I. nagrada umetna gnojila v vrednosti din 8.000
- 3 II. nagrade umetna gnojila v vrednosti din 6.000
- 8 III. nagrad umetna gnojila v vrednosti din 4.000
- 8 IV. nagrad umetna gnojila v vrednosti din 3.000
- 7 V. nagrad umetna gnojila v vrednosti din 2.000

Vse ostali razstavljalci, ki niso bili nagrajeni, pa prejmejo vsak po 2 vreči t. j. 100 kg žlindre in sicer vsak pri svoji kmetijski zadrugi.

Poleg tega bodo nagrajenci prejeli diplome, katere pa niso bile pravočasno tiskane, da bi jih mogli takoj pri otvoritvi razstave podeliti.

SEZNAM

nagrajenih hmeljarjev v letu 1954 na VI. hmeljski razstavi

Priimek in ime	Kraj	Število doseženih točk	Priimek in ime	Kraj	Število doseženih točk
I. nagrada od doseženih 86—90 točk.			Kumer Ivan	Latkova vas	70
Cizej Jože	Polče	86	Prislan Vinko	Šalek	70
II. nagrada od doseženih 81—85 točk.			Otavnik Ivan	Latkova vas	70
Kuder Ludvik	Sv. Pongrac	85	Kmet. gospodarstvo	Radlje ob Dravi	69
Korošec Ivan	Glinje	82	Baš Jakob	Sp. Gorče	69
Florjan Genovefa	Kaplja	80	Marovt Ivan	Žalec	69
III. nagrada od doseženih 78—80 točk.			Mežnar Ivan	Kapla	69
Vranič Katarina	Prekopa	79	Kralj Blaž	Laze	69
Rojnik Franc	Sp. Gorče	79	Videnšek Matija	Loče	69
Parfant Peter	Šempeter	79	Sitar Franc	Črni vrh	69
Fonda Anton	Kamenče	79	Rebec Slavko	Gorica	69
Goričan Franc	Žalec	78	Hriberšek Miha	Vojnik	69
Goričan Karl	Razdelj	78	Gomilšek Matija	Ostrožno	68
Rak Karl	Sp. Gorče	78	Jernejc Jakob	Kapla vas	68
Žolnir Henrik	Orla vas	78	Čulk Ivan	Ločica-Pol.	68
IV. nagrada od doseženih 75—77 točk.			Kumar Amalija	Slatine	68
Cokan Ernest	Megojnice	77	Krajnc Franc	Gotovlje	67
Novak Anton	Kamenče	77	Likeb Angela	Založe	67
Bizjak Martin	Rečica ob Paki	77	Kveder Terezija	Zg. Ponikva	67
Oplotnik Franc	Šešče	76	Dobravc Janko	Braslovče	67
Šepc Terezija	Vrbje	76	Škafar Anton	Gotovlje	66
Šolinec Franc	Glinje	76	Levar Vinko	Čeplje	66
Mahor Franc	Parižlje	76	Fonda Liza	Kamenče	66
Smerkoltj Franc	Prekopa	75	KDZ Prekopa	Prekopa	65
V. nagrada od doseženih 73—75 točk.			Okorn Ivan	Griže	65
Uranjek Alojz	Podlog	74	Fazarinc Franc	Ostrožno	65
Plaskan Karl	Kamenče	74	Antloga Edi	Arja vas	65
Kodre Franc	Letuš	74	Kralj Franc	Preserje	65
Terglav Alojz	Šempeter	74	Cilenšek Anton	Kapla vas	65
Randl Ivan	Griže	73	Videnšek Andrej	Loče	65
Medved Jože	Preloge	73	Kronovšek Ivan	Orla vas	64
Podgoršek Avgust	Rečica ob Paki	73	Planinšek Franc	Zg. Hudinja	63
Kralj Marija	Polzela	72	Kmet. gospodarstvo	Založe	63
Pečecnik Alojz	Podkraj	72	Mandeljc Ferdo	Študence	62
Vabič Niko	Žalec	72	Kmet. gospodarstvo	Vrbje	62
Brišnik Franc	Tabor	72	Mogel Ivan	Podgorje	62
Čater Anton	Kapla	72	Jošt Ignac	Gotovlje	61
Rogl Ferdo	Šešče	72	Senica Fani	Žalec	61
Terglav Ivan	Tabor	72	Eberl Alojz	Sv. Pongrac	60
Kvartič Jože	Stara vas	71	Ruprecht Miha	Pirešica	60
Verdev Jože	Silova	71	Sitar Rudolf	Šešče	60
Čuda Jožef	Arnače	71	Štorman Lucija	Kapla	59
Mazej Franc	Skorno	70	Antloga Ivan	Mala Pirešica	59
Dobnik Anton	Letuš	70	Petriček Viljemina	Gotovlje	58
Marinc Karl	Prebold	70	Hriberšek Marija	Silova	57
Senica Vilko	Žalec	70	Umbrecht Rafko	Šentandraž	56
			Kerš Martin	Šmiklavž	55
			Privošnik Jože	Šentlovrenc	55
			Bizjak Marija	Letuš	53
			Lešnik Martin	Pristava	52
			Grobelnik Martin	Šmartno v Rož. dolini	29

Čeprav je bila razstava dobro organizirana in je pokazala viden napredek našega hmeljarstva, je imela vendar neko pomanjkljivost, ki pa je seveda niso zakrivali organizatorji. Dejstvo je, da niso bili na razstavi zastopani vsi kraji, kjer pridelujejo hmelj. Smatramo namreč, da bi le razstava, na kateri bi bili prav vsi takšni kraji zastopani, lahko pokazala celoten prerez stanja našega hmeljarstva, tako pa obiskovalec ni dobil popolne slike. Zato bi želeli, da bi prihodnje leto sodelovali prav vsi kraji!

Op. uredništva

H gradnji žičnic bo treba takoj pristopiti

Našega hmeljarja iz leta v leto bolj zanima vprašanje preskrbe hmeljevk. Koder hodiš, slišiš — kako je s hmeljevkami, ali se bodo pravočasno dobile, kakšna bo cena, itd. Hmeljevka, da — to je osrednji problem, ki ga rešujemo leto za letom, vendar se nam zdi, da je situacija čedalje slabša. Da je to vprašanje zares pereče, potrjuje stanje, ki ga imajo danes v naših nasadih. Pred letom 1950, v času tako imenovanih planskih sečenj, je Savinjska dolina prejela dovolj hmeljevk. Celo ostajale so v skladiščih, ker je bila dobava večja kot potrebe. V zadnjih letih pa se je stanje bistveno spremenilo, kar nazorno kažejo naslednje številke:

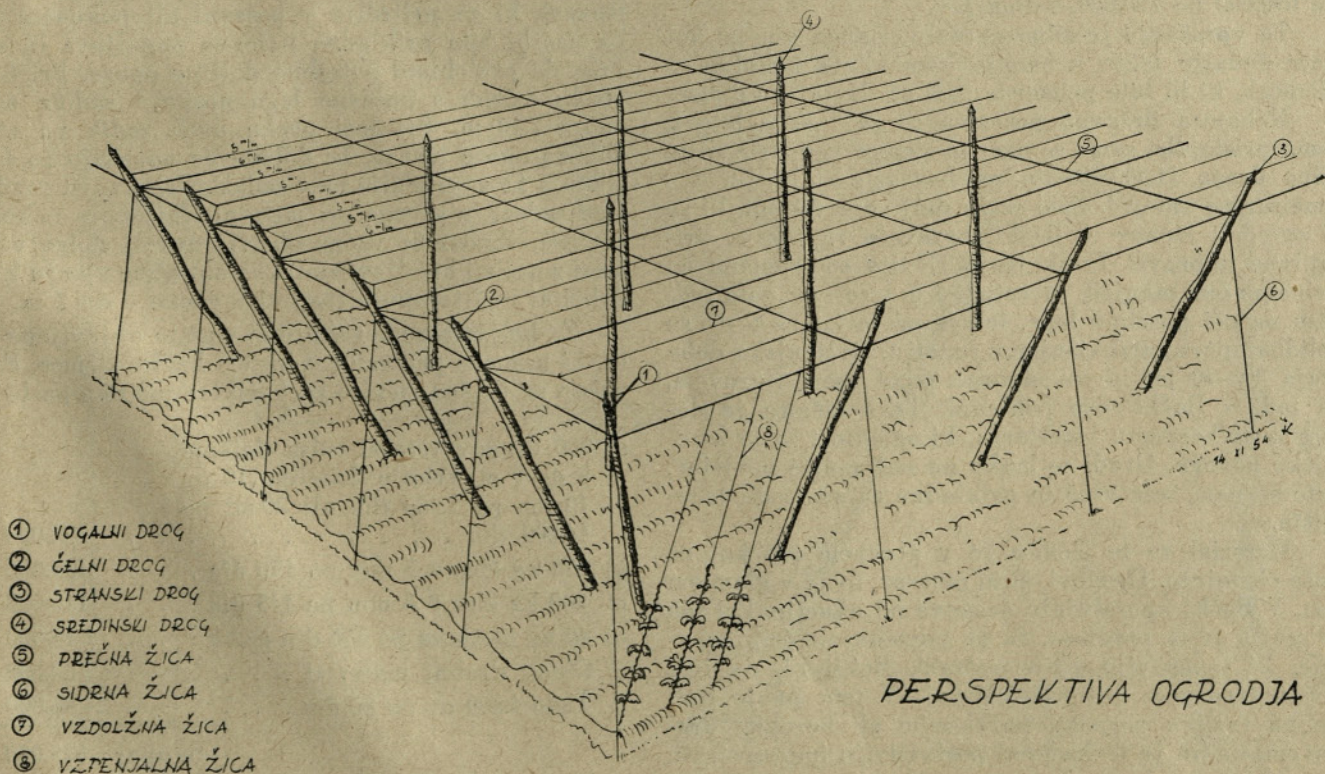
1950	7.258.874 sadik, dobav. hmeljevk	481.526 kom.
1951	7.233.593 sadik, dobav. hmeljevk	904.287 kom.
1952	7.331.320 sadik, dobav. hmeljevk	486.537 kom.
1953	7.624.249 sadik, dobav. hmeljevk	301.192 kom.
1954	7.450.874 sadik, dobav. hmeljevk	157.927 kom.

Že iz teh podatkov je razvidno, da dobava iz leta v leto pada, kljub temu, da so površine ostale iste oziroma se nekoliko dvignile. Drži to, da so si hmeljarji zlasti v obrobni predelih precej hmeljevk sami nabavljali. Vendar ta neposredna nabava ni bistveno zmanjšala potreb, če računamo, da bi morali vsako leto samo za nadomestila starih hmeljevk nabaviti preko 500.000 komadov. Ta primanjkljaj hmeljevk ni potrebno posebej dokumentirati, treba je samo obiti hmeljišča pa ugotovimo, da je skoraj 50% vseh hmeljevk potrebno nadomestila. Ta številka pa ni mala, vrti se okrog 2 milijona komadov, računajoč, da je precej površin prvo- in drugo-letnika, ki še ne zahteva hmeljevk normalnih dolžin.

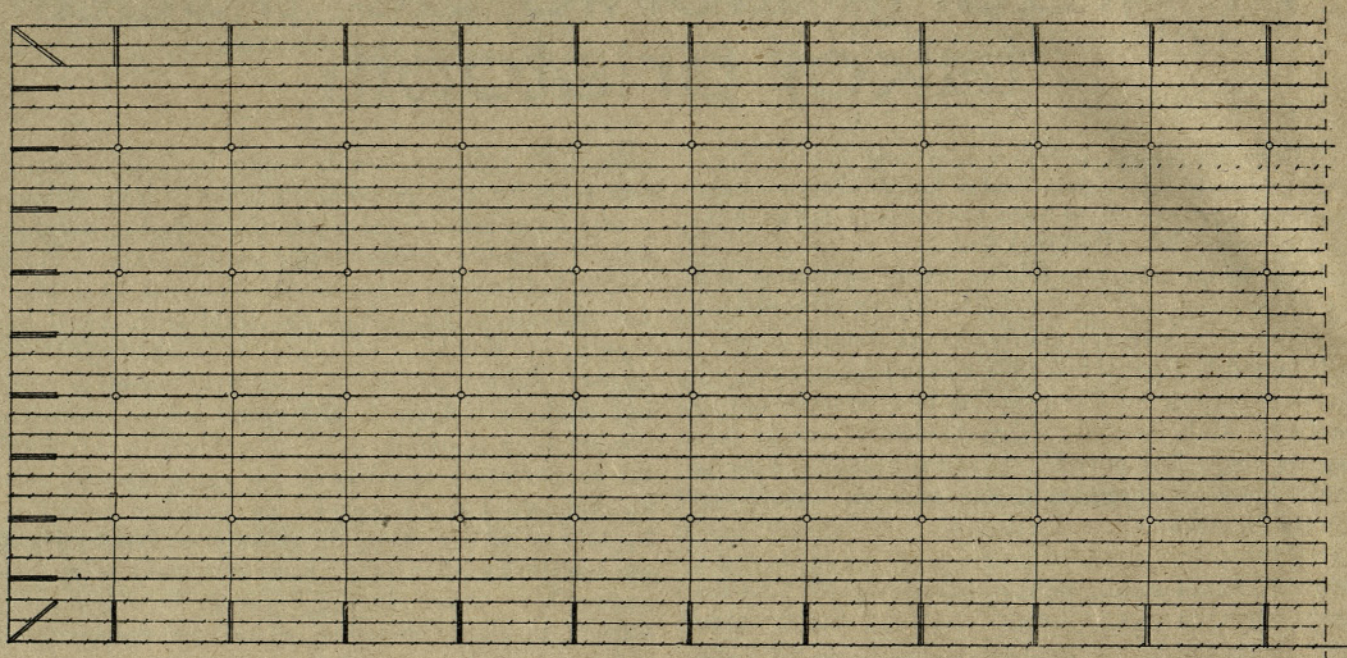
Zopet se moramo vprašati kje je vzrok temu. Na- pačno bi bilo dolžiti »HMEZAD«, ker so se njegovi

nabavljači prilično trudili vsako leto, da preskrbijo čim večje količine po zmernih cenah. Vzrok vidimo že v tem, da so sedanji sečni predpisi v okviru zakonskih določil za zaščito gozdov, dalje gozdna taksa in končno visoka konjunktura lesa, glavni elementi, ki so bistveno vplivali v zadnjih dveh, treh letih na dobavo hmeljevk. Menimo, da nihče ne nasprotuje zaščiti gozdov. Želimo pa, da bi hmeljevke mogli v večjih količinah nabavljati iz prebiralne sečnje in čiščenja gozdov brez posebnih predpisov. Vsak lastnik gozda, bil to privatnik ali država, bo rajši odsekal sušico ali kapnico kot pa smreko na odprtem prostoru z bujno rastjo, ker vemo, da je kapnica trpežnejša kot pa hmeljevka hitre rasti. Tega materiala je po naših gozdovih še vedno dovolj. Stvar je le v tem, ali je mogoče in ali je potrebno ta material dobavljati savinjskim hmeljarjem ali ne, ali je važnejše ta les izvažati iz Slovenije za druge potrebe, kot se to dogaja zadnja leta. Smatramo, da je ob tem problemu treba urediti vsaj dve stvari: prvo, da se izda centralno dovoljenje vsem okrajem v Sloveniji in preko njih vsem gozdnim posestnikom za sekanje tega materiala brez sečnih dovoljenj, vezano s prostim nakupom, drugo pa, da se ves ta material določi v prvi vrsti za kritje potreb v hmeljarstvu. Mislimo, da bi bil ta ukrep ne samo v interesu hmeljarjev, temveč tudi v interesu našega gospodarstva, ker bi z večjo proizvodnjo kvalitetnega hmelja za inozemski trg dali skupnosti na razpolago toliko več deviznih sredstev. V tem je po našem mnenju največja zapreka. Ne protivimo se gozdnemu skladu, čeravno je za hmeljevko iz vzgojne sečnje neprimeren, ali če ne to pa vsaj občutno previsok, kar povzroča, da stane danes hmeljevka 160,— din in celo več po komadu.

Vsi problemi okrog hmeljevk pa nas danes bolj kot kdaj koli prej silijo h gradnji žičnih naprav. Žič-

NAČRT ŽIČNEGA OGRODJA - TLORIS

nica, to ni nova stvar. Že naši prvi hmeljarji so jih poznali. V bivši Jugoslaviji pa so nekateri večji hmeljarji žičnice z uspehom uporabljali. Kdor je bil v Nemčiji, Franciji, Angliji ali v naši Bački, pa se je lahko na lastne oči prepričal, kako koristne so te naprave. Žičnice do sedaj v Savinjski dolini v širino niso prodrle. Kaže, da je temu vzrok to, da so hmeljarji vse doslej nekako redno preskrbovali svoja hmeljišča s hmeljevkami, pri čemer so težili za ugodnejšim obiranjem pridelka. Vsi računi kažejo pa na to, da je vzgoja hmelja na hmeljevkah dražja in zahteva več dela. Znano je namreč, da je treba rastlino dvakrat, trikrat, pa celo večkrat — zlasti če je maja vetrovno — privezovati, vtem ko je v žičnici, posebno če uporabljamo motvoz, treba rastlino samo napeljati na oporo in delo s privezovanjem je v glavnem končano. Če pa pri tem omenimo še preskrbo hmeljevk po današnjih nabavnih cenah, nas stane oprema 1 ha s hmeljevkami okrog 800.000.—din, medtem ko gradnja žičnice po bačkem sistemu stane na hektar nekako 650.000 do 700.000.—dinarjev.

To vprašanje je silno aktualno danes, ker bo kot kaže čedalje težje s hmeljevkami. Zato nekoliko o žičnicah, ki bi bile primerne tudi za Savinjsko dolino.

Nekatera državna posestva so že lansko leto k temu pristopila, samo se nam te žičnice vendarle zdijo silno drage (1.500.000 din na hektar), ki bi jih naš hmeljar ne zmoget. Zato se že dalj časa vsi oni, ki so si ogledali žičnice v Bački, ogrevajo za takšne primitivne naprave. Tamkajšnje žičnice so izdelane na principu čim manjših investicijskih stroškov, zato tudi niso na oči posebno lepe, imajo pa to lastnost, da so solidna opora tamkajšnjemu hmelju, življenjska doba traja 30—40 let in so odporne proti vsem vetrovom, ki tudi v Bački niso pohlevni. Taka žičnica je dostopna slehernemu hmeljarju, ki se odloči za to kmetijsko panogo. Gradi se lahko na najmanjše površine, zato so nam zelo všeč in prikladne za vsa naša hmeljišča.

Material za te žičnice je v glavnem isti kot za naše obstoječe. Drogovi, žica, motvoz, to je v glavnem vse. V Bački uporabljajo droge od akacije. Pri teh drogovi je ta prednost, da ne potrebujejo impregnacije, ki investicijo silno podraži. Rekli bi, da ima slično trpežnost kot naš kostanj. V tem pa je tudi velika razlika nasproti smrekovim ali borovim drogovi, ki jih je treba pred postavitvijo impregnirati,

kar investicijo podraži, da pri tem ne omenimo večje kubature lesa, ki jih zahteva konstrukcija iz iglavcev. Praktični podatki kažejo, da v Bački porabijo na hektar 180—200 akacijevih drogov, t. j. 20—25 m³ (10—12 komadov na 1 m³), v tem je zaračunan tudi les, potreben za ostrve. Nasprotno temu pa smo iz prakse videli, da je poraba mehkega lesa v naših žičnicah bila od 60—65 m³ (4—5 kom na 1 m³). Razlika je torej v debelini lesa, ki znaša na 1 ha ca. 40 m³, računajoč pri tem, da se solidnost ali boljše rečeno trpežnost žičnice v ničemer ne spremeni. Višina bačkih žičnic znaša 5—6,5 m. Drogovi imajo 8—9 m dolžine in jih postavljajo v 1 m globoke jame. Dolžinska razlika droga je nekaka rezerva za slučaj, če v zemlji nahajajoči se del droga dotraja, da ga tik zemlje odrežejo in na novo zasadijo, ker je kot rečeno okrog 1 m rezervne dolžine, ki gleda nad vrhno vezavo v zrak.

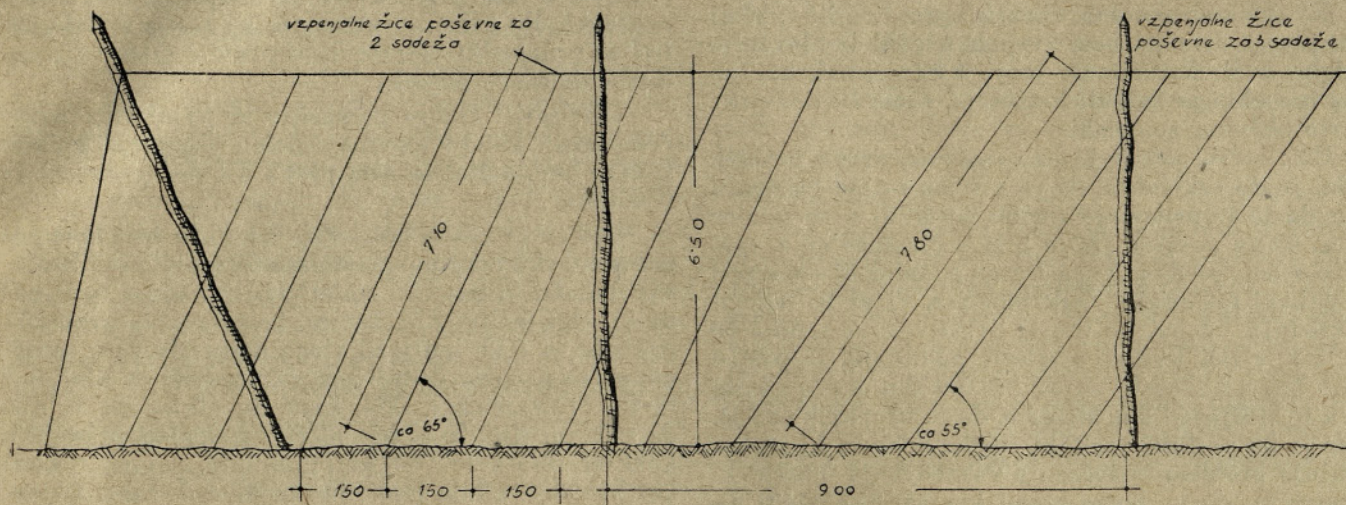
Žico uporabljajo v pretežni večini črno, 5 do 6 mm debeline. Pravijo, da je cenejša, traja pa prav tako najmanj 30 let. Za oporo rastlini uporabljajo motvoz (špago), ki ga pritrdijo v poševni ali pokončni legi. Za nas bi bila prikladna poševna napeljava in sicer zato, da pridobimo potrebno dolžino opore. Pri 6,5 m visoki žičnici s poševno lego preko 1 sadike znaša opora 7,10 m. Pri legi preko dveh sadik pa znaša dolžina opore 7,80 m. Te dolžine se nanašajo na hmeljišča z 1,5 m razdalje med sadeži. Pri manjši razdalji med sadeži se seveda pri poševni legi opora nekoliko skrajša, vendar še vedno obstaja dovolj dolga v primeri z našimi hmeljevkami, ki v stoječem stanju kljub debelini nudijo oporo rastlini v višino 6 do 7 m.

Za boljše razumevanje naj služijo objavljene skice, ki nazorno prikazujejo sistem bačke žičnice. Predračun za takšno žičnico za 1 hektar površin pa bi bil:

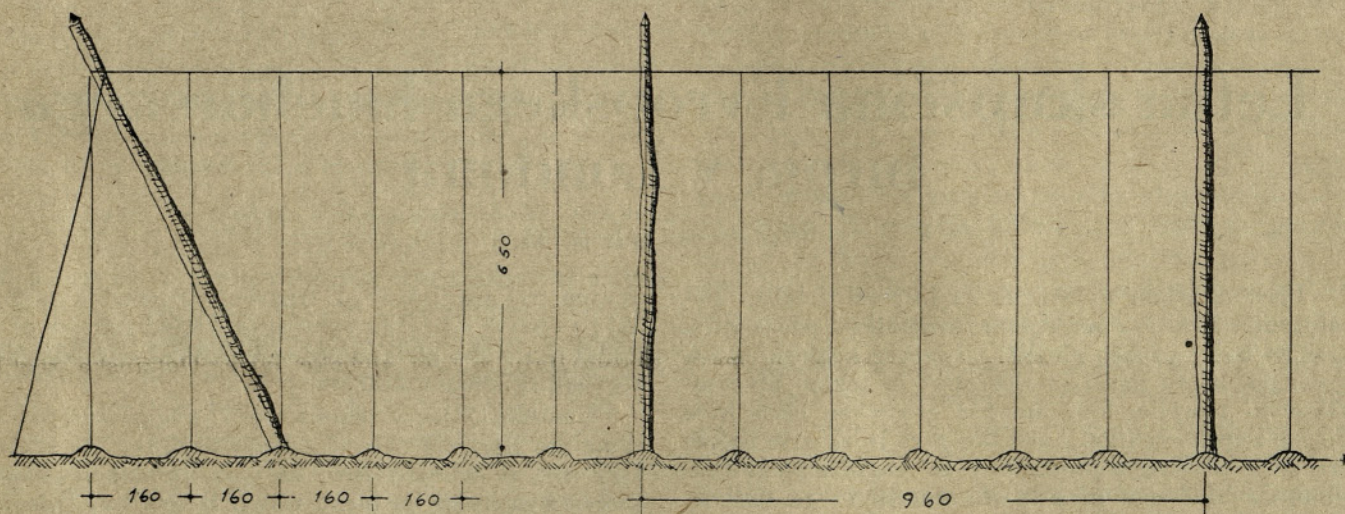
a) 200 drogov všteti sidra dolžine 8 do 9 m, vrhnja debelina 10 do 12 cm po 1.400 din ali 20 m ³ po 14.000 din	280.000 din
b) 900 kg žice ø 5 mm po 150 din	135.000 din
c) 800 kg žice ø 6 mm po 145 din	116.000 din
d) 40 kg motvoza po 450 din po kg	18.000 din
e) Ostali drobní material	20.000 din
f) Delo 1.200 ur po 80 din	96.000 din

Skupaj 675.000 din

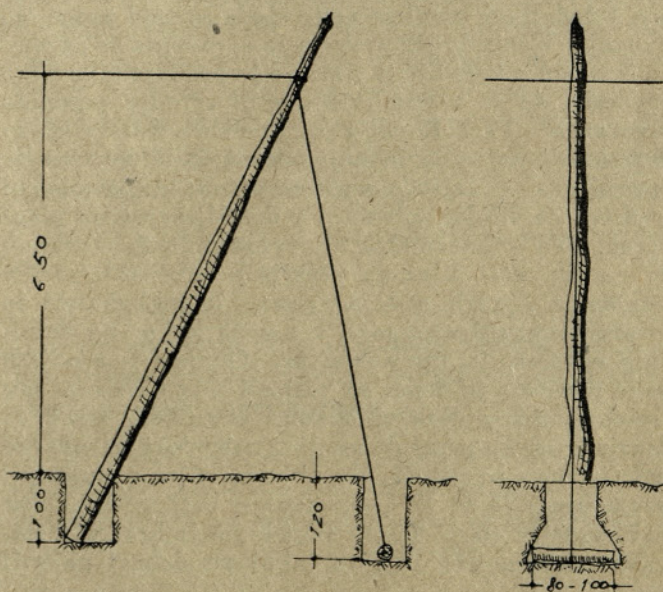
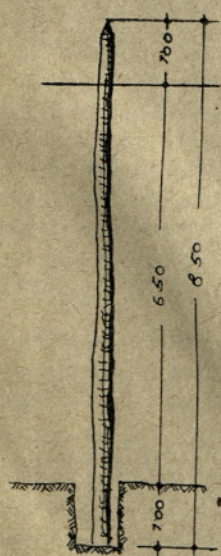
PREREZ V SMERI VRSTE

PREREZ PRAVOKOTNO NA VRSTE

MERE IN NAČIN VKLOPAVANJA DROGOV

Seveda se lahko predračun bistveno spremeni, v kolikor se material poceni ali podraži. Vendar smatramo, da je pa takšna žičnica še vedno 50 % cenejša od žičnic, ki smo jih do sedaj pri nas zgradili. Vprašanje lesa se v veliki meri lahko reši s sečnjo kostanjevih drogov tudi manjših dimenzij ali z akacijo, ki tudi pri nas raste ob potokih, obronkih gozdov, itd. Nekaj akacijevega lesa pa bomo uspeli uvoziti iz Slavonije in delno iz Prekmurja. Če pa je v žičnici tudi kakšen drog iz mehkega lesa ali hrasta, pa s tem žičnico prav gotovo občutno ne oslabi.

Hmeljarski odbor je to vprašanje široko proučil. Prišel je do zaključka, da je k temu nujno pristopiti tako, da bi že prihodnjo sezono postavili nove žičnice na ca. 60 ha površin. Da bi bila večja spodbuda, sporedno s tem pa dana pomoč, smo se odločili pomagati pri nabavi materiala. Vsak hmeljar, ki se bo odločil za gradnjo žičnice, bo prejel prispevek na sadiko 60 din in to v žici, lesu ali ostalemu materialu. Ta pomoč bi na hektar znašala okrog 270.000 din ali za okrog 60 ha 16 milijonov din. Menimo, da je to znatna pomoč, ki se je bo poslužil vsak, ki trezno misli in ki realno ocenjuje problem bodočega preskrbovanja hmeljev. Razume se, da ne bomo mogli kar čez noč preiti na žičnice, kajti stare nasade je treba še vedno oskrbovati s hmeljevskimi, toda težnja vseh hmeljarjev pa

naj bi bila, da po obnovi starih nasadov in urejevanju novih nasadov računajo z žičnimi napravami.

Hmeljarski odbor je v pomoč poslal vsem kmetijskim zadrugam skice s predračunom in tehničnim opisom za 1 ha hmeljske površine. To naj služi vsem hmeljarjem kot pripomoček, ko razmišljajo o žičnih napravah. Po odločitvi posameznika pa je seveda potrebno prilagoditi potrebe in napraviti skico za posamezno določeno parcelo.

Hmeljarji! Dobro premislite in premotrite navedene misli, katere smo namenoma obširneje opisali. Čim se boste odločili, nam preko KZ javite naslednje podatke:

Ime in priimek, bivališče, kraj kje leži hmeljna parcela, hektarska površina parcele, število sadik, starost nasada in potrebo materiala. Prošnjo s temi podatki vložite na KZ, katera bo obvezno preverila navedbe in tako potrjeno vlogo dostavila nam zaradi dodelitve pomoči. Zadnji rok za predložitev vlog naj bi bil 31. december 1954, kajti do takrat je že čas, da sleherni tisti, ki se bo odločil za žičnico, pristopi h konkretnemu delu. Vse potrebne informacije, v kolikor bi stvar ne bila jasna, prejmete vsak čas pri kmetijski zadrugi oziroma tukajšnjemu odboru.

(Kač Karel)

Letna skupščina Evropskega hmeljarskega biroja v Londonu

(Nadaljevanje iz št. 9.)

Pred ogledom pivovarne so bili vsi delegati povabljeni v krasno opremljeno tovarniško restavracijo, kjer so imeli priliko okusiti najboljše angleško pivo. Vsem pa, ki so prišli iz »Evrope« to temno pivo nikakor ni ugajalo, ker ima pač svojstven okus brez tipične karakteristike. Angleško pivo je za naše pojme prazno in predvsem pretoplo — za Angleže pa je značilno, da hladnega piva sploh nimajo in ga tudi ne pijejo nikjer. V restavracijah in gostilnah točijo tudi v poletnem času pivo, ki ni hlajeno ampak ima sobno temperaturo — za naše pojme skoroda neužitno.

Razočarani nad neugodnim okusom tudi Guinessovega piva smo se podali na ogled pivovarne same, ki je bila ustanovljena leta 1759 v Dublinu. Že takrat so varili samo temno pivo, ki se je razlikovalo od vseh drugih ne samo po jakosti ampak tudi po posebnem okusu. Skoro isto kvaliteto proizvajajo še danes z dodatkom posebne vrste slada še med procesom kuhanja. V začetku 19. stoletja je pivovarna že ogromno izvažala v kolonije in z leti se je prodaja tako silno povečala, da so v letu 1936 morali zgraditi ogromno pivovarno v Park Royal-u pri Londonu, katera spada danes med največje in najmoderneje. Pivovarna je opremljena z najsodobnejšimi stroji in pomožnimi sredstvi. Za široko potrošnjo v deželi razpošilja pivovarna pivo v železniških ali avtomobilskih cisternah do raznih mest, kjer ga polnijo s stroji-avtomati v steklenice in male sode. Ogromna je reklama, ki jo tovarna uporablja in tako v mestih kakor na deželi vidiš ogromne napise kot n. pr. »Guinness is good for you« (Guinness je dober za vas) ali »My Goodness my Guinness« itd. z raznimi slikami eksotičnih živali in drugimi več ali manj duhovitimi zamisliki. Pivovarna tudi izrecno priporoča, da se mora pivo hraniti pri temperaturi 13 do 15° C in nikakor bolj mrzlo. Polne steklenice ne smejo ležati, ampak jih je hraniti v stoječem stanju. Ker je pivo takoj po dobavi najbolj

okusno, naj gostilničar ali trgovec »ne pozabi« na prodajo — pravi navodilo pivovarne. Ogled pivovarne je trajal skoro dve uri, nakar so se udeleženci odpeljali z avtobusi nazaj v London.

Naslednji dan, v soboto, dne 7. avgusta je bil organiziran izlet z avtobusi v Postern Park, Tonbridge, kjer smo si ogledali stroj za obiranje hmelja, hmeljišča in sušilnice na farmi mr. J. B. Wait-a. Posestvo ima 89 hektarjev obdelovalne površine in od tega je 16 ha zasajenega s hmeljem ter 10 ha z žlahtnim sadnim drevjem (izključno namizna jabolka). To posestvo, ki je zelo tipično za gojenje hmelja, se nahaja v posesti omenjene družine že preko 100 let. Že štiri generacije se ukvarjajo s hmeljarstvom in sadjarstvom — moderna tehnika v poljedelstvu, televizijski aparat in starinski kamin v stanovanju tolerirata složno drug drugega, nad vsem tem pa veje še vedno duh konservativizma. Vsa hmeljišča so posajena z Fuggles in šele lansko leto so zasadili na tem posestvu 2 ha Eastwell Goldinga. Površina posameznih hmeljišč je razmeroma majhna — največje ima tri hektare skupaj. Najstarejši nasad na tej farmi ima že 50 let in daje skoro še normalen donos. Razne bolezni, kot »Nettlehead« in »Verticillium Wilt« so prejšnja leta resno ogrožala vse nasade. Z energičnimi ukrepi so bolezen ustavili in vse sadike stavili pod strogo kontrolo. Bolne sadike so takoj radikalno izkopali, zemljo pa temeljito razkužili.

Sušilnica za hmelj ima 36 m² sušilne površine in je bila zgrajena leta 1912. Opremljena je s kurjavo na plinsko olje in dvema tiskalnicama na električni pogon.

Glavni namen našega obiska na tej farmi pa je bil ogled stroja za obiranje hmelja, ki je bil postavljen v dolgi šupi tik sušilnice. Daširavno hmelj še ni bil dozorel, je bilo pripravljeno večje število odrezanih hmeljskih trt, da smo si lahko ogledali ta kolos

v pogonu in sami presodili kvaliteto obiranja. Razumljivo je, da je bil to za vse udeležence izreden dogodek, središče zanimanja in debate. Stroj tipa »Bruff« je zgradila in postavila šele letošnje leto tovarna Drake & Fletcher-Maidstone v Kentu. Prvi stroji so bili zgrajeni že leta 1948 in nekaj teh se nahaja v pogonu v pokrajini Hereford in Worcestershire.

Stroji »Bruff« so se doslej najbolj obnesli, medtem ko so stroji drugih tovarn nepopolni in šele v poskusnem stadiju. Angleški hmeljski nasadi so precej nižji od naših ter se vsaka trta posebej ovija in spenja po motvozu iz konoplje do višine 4 do 5 metrov. Za obiranje na stroju se trta odreže in obesi vsaka posebej na 1,5 m visoko leseno ogrodje, ki je montirano na prikolici traktorja, ki jo pripelje k obiralnemu stroju. Vsako trto nato snamejo s prikolice in obesimo na kavlje transportnega traka, ki jo dvigne premikajoč se v poševni smeri navzgor do višine 5,5 m, tako, da cela trta zopet visi po vsej dolžini kot na polju. Nato se polagoma spušča navzdol ter preide v prostor za »obiranje« in rezanje trte v kratke komade. »Obiranje« se vrši tako, da udarjajo vertikalno nihajoči »prsti« iz jeklene žice na zgornje dele storža in ga tako z udarcem odtrgajo — skoro vsakega s pecljem vred in nepoškodovanega. Nekaj malega se »obere« seveda tudi brez peclja. Za sedaj je tudi še mnogo listja vmes. Po tem prvem »obiranju« reže stroj trto na kratke komade, rešetke in ventilatorji pa skrbijo za to, da se odstrani listje in ostalo.

Čudovito je gledati, kako natančno in »vestno« stroj obira, izbira in sortira storžke, listje in trto. Na koncu ca. 18 metrov dolgega stroja stoji ena oseba, ki pobira iz premikajočega se transportnega traka še kak zaostali list, defekten ali rujav storžek. V mnogih primerih so dokazali, da je bil hmelj s strojem mnogo lepše obran kot z roko in da so ga prodali tudi po boljši ceni. Transportni trak pa spravi obran hmelj **takoj na sušilnico**. Vsi udeleženci so soglašali, da je obiranje s strojem dobro in da ne zaostaja praktično za dobrim ročnim obiranjem.

Stroj obere 12 trt v 1 minuti, to je 720 trt v 1 uri. Ako računamo 3 trte z ene sadike, je to 240 rastlin v eni uri — ali 1 hektar (4500 sadik) v 19 urah. Nadomestuje 300 ljudi in obere pri 9 urnem delovnem času med celo sezono 50 hektarjev hmeljišč ali 100 hektarjev pri dnevnem pogonu 18 ur. Potrošnja električne energije ni posebno velika: 7 elektromotorjev s skupno 20 konjskimi silami opravlja vse delo. Za upravljanje stroja in za transport z njive je potrebno vsega skupaj 25 oseb in sicer: 15 oseb pri stroju in 10 na polju (dovoz). Cena tipa »Bruff« je 4500 do 5000 funt šterlingov in je tudi dana možnost ga odplačevati na obroke. Dimenzije stroja: dolžina 18 m, širina 7,20 m, višina 5,10 m. Vse podatke tega stroja nam je dal konstruktor sam, ki je na vsa vprašanja rade volje dal vsa potrebna pojasnila.

Ker je med tem časom precej deževalo, ni bilo mogoče ogledati hmeljišča v neposredni bližini sušilnice. Zato so se vsi delegati odpeljali z avtobusi v Hilden Manor, Tonbridge, kjer smo bili gostoljubno sprejeti. Zaradi pomanjkanja časa smo se morali že po kratkem odmoru odpeljati naprej v Paddock Wood na ogled novozgrajenega skladišča za hmelj. Zgradba še ni bila dograjena, vendar smo videli, da je to eno

največjih in najmodernejše opremljenih skladišč s kapaciteto 37.500 stotov hmelja. To je prvo skladišče, ki je last družbe Hóps Marketing Board (družba za vnovčenje hmelja). V Angliji kontrolirajo vsa obstoječa skladišča za hmelj tako producenti kot trgovci. To ogromno stavbo so začeli graditi že pred leti, ko je bilo še hudo pomanjkanje jekla in stavbnega lesa. Težave pri nabavi gradbenega materiala so premostili s tem, da so v veliki meri uporabljali lesne odpadke, katere so vezali in spajali med seboj z formaldehidnimi smolami. Tako so tudi vsa tla, stopnišča itd. opremljena s ploščami iz odpadnega lesa in umetnih smol.

Kot zadnja točka programa tega dne je bil obisk pri captainu Day-u v Spitzbrook-u, Marden. Mož ogromne postave, silno podjeten in delaven se bavi na svojem vzorno urejenem posestvu s kulturo hmelja, sadjarstvom in ovčarstvom. V počasnem tempu, natrpani na dve prikolici, smo si ogledali vzorno gojene sadovnjake, hmeljišča in ovčjo farmo. Captain Day je tudi predstavnik Hops Marketing Board-a ter se je leta 1953 udeležil v Žalcu kongresa Evropskega biroja za hmeljarstvo.

Prihodnji dan, v nedeljo, 8. avgusta, je jugoslovanska delegacija zapustila London in se na potu preko Pariza ustavila v Strassbourgu, kamor jo je povabil predsednik Evropskega hmeljarskega biroja. Ogledali smo si razna hmeljišča v Alzaciji in moderno urejeno skladišče z avtomatizirano napravo za žveplanje hmelja pri Cophoudal-u v Strassbourgu. Hmeljarstvo v Alzaciji je precej staro ter se je razvilo zaradi ugodnih naravnih pogojev (zemlja, vlaga in klima) že v začetku 19. stoletja (okrog leta 1840) na površini ca. 120 ha. Sedaj je s hmeljem zasajena površina ca. 1000 ha. Produkcija alzaškega hmelja znaša nekako 75% celokupne produkcije hmelja v Franciji.

Razmeroma lepi nasadi so bili zlasti v okolici Hagenau-a in Strassbourga. Značilno za tamkajšnje prilike je dejstvo, da morajo 8 do 10 krat škropiti proti peronospori, v abnormalnih letih pa še večkrat. Zemlja je v glavnem peščena ilovica z dovolj apna — pri stanju talne vode od 3 do 10 metrov.

Nad vse pa je presenetil ogled naprave za žveplanje hmelja, pri kateri delavec sploh ne pride v dotiko z žveplenimi plini. Vse manipulacije, nasipanje hmelja, prezračenje in izpraznjevanje, so popolnoma avtomatizirane ter delujejo brezhibno s pomočjo raznih signalnih in varnostnih naprav. Tako n. pr. se hmelj ne more izprazniti iz prostora za žveplanje popreje, predno niso odstranjene vse žveplene pare. Šele tedaj izklopi avtomat ventilatorje in mreža, na kateri je ležal hmelj, se polagoma nagiba poševno navzdol. Vsa žveplana, a sedaj že prezračena, partija hmelja se sama usuje iz nagnjene mreže na pod tik pred stiskalnico za basanje.

Želeti bi bilo, da se taka ali slična naprava čimprej postavi tudi pri nas.

Po dvodnevem bivanju v Strassbourgu se je delegacija odpeljala iz gostoljubnega mesta ter se na poti v domovino še ustavila v Münchenu, da si ogleda stanje hmeljišč v Hallertau-u.

O stanju teh hmeljišč pa je itak poročal naš »Hmeljar«. Dasiravno smo videli precej zanimivega, smo bili veseli, ko smo stopili zopet na domača tla.

Člani delegacije